

MELHUS KOMMUNE
Rådhusvegen 2
7224 MELHUS

Vår dato: 20.10.2023

Vår referanse: 201872402-17

Vår saksbehandler:

Deres dato:

Deres referanse:

Anne Haug

Melhus kommune. Tilbakemelding etter gjennomført arkeologisk registrering i forbindelse med områdeplan for Brekkåsen.

Den arkeologiske påvisningsundersøkelsen

I forbindelse med registreringen ble det som forventet gjort funn av en rekke kulturminner. Nedenfor følger en oversikt over de kulturminner som er lagt inn i kulturminnedatabasen Askeladden:

Kullgroper (Automatisk fredet)

Id 303291 – kullgrop
Id 303294 – kullgrop
Id 303295 – kullgrop
Id 303296 – kullgrop
Id 303297 – kullgrop
Id 303300 – kullgrop
Id 303301 – kullgrop
Id 303320 – kullgrop

Gravminner (Automatisk fredet)

Id 303303 – gravfelt med 6 gravrøyser

Rydningrøyser (ikke automatisk fredet)

Id 303310 – 1 røys (etter reformatorisk)
Id 303311- 2 røyser (etter reformatorisk)

Steingjerde (ikke automatisk fredet)

Id 303313 – Steingjerde (etter reformatorisk)

Steinbrudd (ikke automatisk fredet)

Id 303314 – Steinbrudd (etter reformatorisk)

Hulvei (automatisk fredet)

Id 303316 – rest av hulvei

Områder med bosetningsspor i dyrket mark (automatisk fredet)

Id 303317 – 4 kokegroper og 2 nedgravninger (ved Holem)

Id 303319 – 2 kokegroper og kulturlag (ved Kneppen)

Alle de automatisk fredete kulturminnene som ligger i kulturminnedatabasen Askeladden, er fredet jf kulturminnelovens §4.

Kulturminnene som ikke har en automatisk fredning, er regnet som nyere tids kulturminner og har ikke et automatisk vern i forhold til alder. Vi anmoder likevel om bevaring av disse innenfor planen da de forteller om bruk av utmarka og ressursutnyttelse i nyere tid.

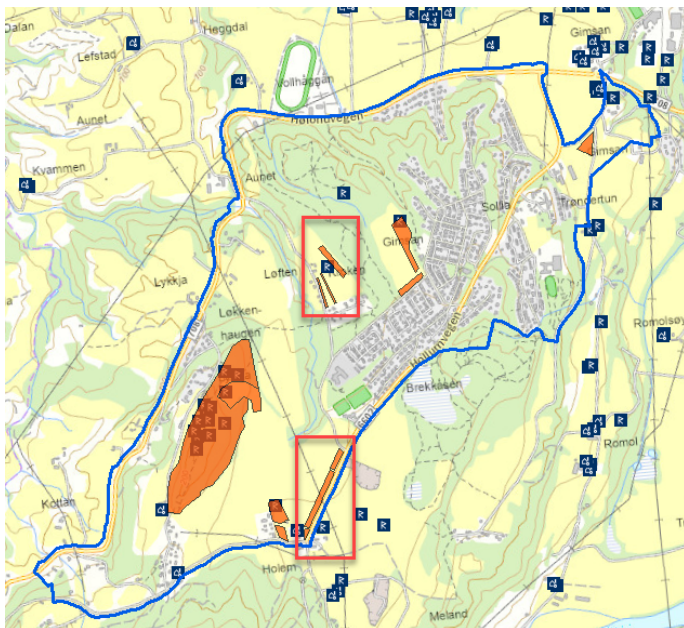
Det videre planarbeidet

Ettersom dette er en områdeplan hvor store deler av planen har LNFR områder, så er den arkeologiske registreringen gjennomført på en slik måte at vi skal begrense oss til det som er nødvendig for å kunne uttale oss til planen (jf. Riksantikvaren sin veileder etter plan og bygningsloven). Det ble laget 7 prognoseområder hvor vi fikk gjennomført arkeologiske registreringer innenfor 5 av de 7 områdene. Årsaken til at disse områdene ikke ble registrert var manglende tillatelse fra grunneier. Dette betyr at det gjenstår 2 områder som vist (med rødt) på kartet, under hvor det ikke er gjennomført arkeologiske registreringer. I skrivende stund vet vi ikke når dette arbeidet kan gjennomføres og vi velger derfor å gi en uttalelse på det som er gjennomført.

Det må tas arealbruksmessige hensyn i tilknytning til de registrerte kulturminnene innenfor foreslått plangrense. Slik fylkeskommunen vurderer saken er det to mulige handlingsalternativer. Enten kan kulturminnene sikres ved regulering til hensynssone d) i kombinasjon med jordbruk, eller det kan søkes om dispensasjon fra kulturminnelovens fredningsbestemmelser slik at kulturminnene kan graves ut arkeologisk og området nyttes til andre formål i sin helhet. Avhengig av hvilket alternativ som er mest hensiktsmessig må det knyttes bestemmelser til arealbruken i reguleringsplanen som vist nedenfor. Slik vi har forstått saken så vil områdene fremdeles være LNFR og alle kulturminnene kan bevares innenfor områdeplanen.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

Blå linje= plangrense områdeplan Brekkåsen

Oransje områder= varslede prognoseområder for arkeologisk registrering

Røde firkanter = prognoseområder som enda ikke er arkeologisk registrert

Alternativ 1. Hensynssone d) H730

Det må tas arealbruksmessige hensyn til de automatisk fredete kulturminnene som finnes innenfor planområdet. Dette gjøres gjennom å regulere selve kulturminnene og sikringssonen til hensynssone d), båndlagt i henhold til kulturminneloven.

Hensynssone d) skal sikre at kulturminnene blir liggende i sitt opprinnelige terreng og at virkningen av kulturminnet bevares for ettertiden.

Velges alternativ 1 vil følgende være vilkår for egengodkjenning av planen:

- Kulturminnene skal merkes i plankartet som hensynssone d) H730 – båndlegging etter lov om kulturminner, slik vedlagte kart viser.
- Det tas inn en bestemmelse under Hensynssoner under en egen §:
H730 - Båndlegging etter lov om kulturminner – Hensynssone d)
«Kulturminnene H730_1, H730_2 osv. er automatisk fredet etter kulturminnelovens § 4. Det samme er en sikringssone i et 5 meters bredt belte fra kulturminnenes ytterkant jfr. kulturminnelovens § 6.

Inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan virke inn på det automatisk fredete kulturminnet innenfor hensynssone H730 er ikke tillatt uten etter

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

dispensasjon fra kulturminneloven. Søknad skal sendes regional kulturminneforvaltning i god tid før arbeidet er planlagt igangsatt.»

Hvis fortsatt dyrking/beite:

Innenfor hensynssone d) kan marken fortsatt nyttes til jordbruksdrift. Uten tillatelse fra kulturvernmyndighetene (fylkeskommunen) må det ikke foretas pløying og annet jordarbeid dypere enn tidligere (kulturminneloven § 3).

Alternativ 2. Det søkes om dispensasjon fra kulturminnelovens § 8,4.

De påviste kulturminnene er automatisk fredet etter kulturminnelovens § 4 og det er forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner, kulturminnelovens § 3. Imidlertid foreligger det anledning til å søke om dispensasjon fra fredningsbestemmelsen. En eventuell reguleringsplan / områdeplan er å regne som en søknad om dispensasjon fra kulturminnelovens § 8: *Tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner*. Av kulturminnelovens § 8.4 ledd fremgår det at forholdet til automatisk fredete kulturminner forutsettes avklart igjennom behandling av reguleringsplanen (områdeplanen) og kan ikke utsettes til senere.

Fra 2020 er dispensasjonsmyndigheten tillagt fylkeskommunen. Ønsker man å søke om dispensasjon vil vi be NTNU Vitenskapsmuseet om en faglig tilrådning med prosjektplan og budsjett. Dette vil være grunnlag for dispensasjonsbehandlingen etter kml §8.4.

Finner man at det kan gis dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtak returneres saken til fylkeskommunen, som da skal sørge for at vilkår i tilknytning til dispensasjonen blir tatt inn i reguleringsbestemmelsene. Normalt skal følgende tegnes i plankart og i reguleringsplanens bestemmelser:

Velges alternativ 2 vil følgende være vilkår for egengodkjenning av planen:

- Kulturminnene skal merkes i plankartet som Bestemmelsesområde og gis nr. #km1, #km2, osv.
- Følgende tekst skal tas inn som et første punkt under reguleringsplanens § Områdebestemmelser:
«§ Arkeologiske utgravninger - bestemmelsesområde #km1, #km2, osv.:
Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen skal det foretas arkeologisk utgravning av de berørte automatisk fredete kulturminner med id. XXXXXX og som er markert som bestemmelsesområde #km1, #km2, osv. i plankartet.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Kulturminner

HVIS DISPENSASJON UTEN VILKÅR: Bestemmelsesområde #km **XX** og #km **XX** kan fjernes uten krav om arkeologiske undersøkelser.

Det skal tas kontakt med Trøndelag fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes.»

En dispensasjon skjer formelt først gjennom kommunens planvedtak. Riksantikvaren har myndighet til å fremme innsigelse i saker der fylkeskommunen ikke har motsatt seg at det gis dispensasjon, men Riksantikvaren som dispensasjonsmyndighet er av en annen oppfatning. Gis det ikke dispensasjon fra kulturminneloven må hele eller deler av områdene innenfor reguleringsplanen reguleres til hensynssone d) med formål bevaring - automatisk fredete kulturminner, slik som foreslått under alternativ 1.

Skulle det være spørsmål eller ønske om en nærmere redegjørelse for de nevnte forhold ber vi om at det tas kontakt med oss. Arkeologisk rapport vil bli oversendt så snart den er klar. Faktura for arbeidet vil komme i egen forsendelse.

Gi oss beskjed om dere har behov for digitale filer over lokalitetene (sosi eller shape). Utover dette viser vi til kulturminnedatabasen Askeladden, hvor man kan eksportere ut kulturminnedata.

Vi minner til slutt om at 2 prognoseområder ikke er arkeologisk registrert (vist på kartet over) og vi kan ikke gi noen endelig uttalelse i saken før dette også er gjennomført. Ta kontakt når dette er klart.

Med vennlig hilsen

Anne Haug
Seniorrådgiver/arkeolog

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Rapport fra arkeologisk registrering

Planprogram for områdeplan Brekkåsen,
Melhus kommune

Eirin Ellingsen, 06.02.2024

Saksnr.	201872402
Tiltak	Planprogram for områdeplan Brekkåsen
Kommune, gnr/bnr	Melhus, 22/1, 23/24, 31/1, 35/2, 43/3, 7, 29, 31, 32 44/1, m.fl.
Tiltakshaver	Melhus kommune
Registreringsmetode	Maskinell sjakting, overflateregistrering
Tidsrom for registrering	04. – 19. september og 16. november 2023
Deltakere i felt	Arkeologer Ragnhild Sirum Skavhaug, Eirin Ellingsen, Thomas Lund, Reidar Øiangen, David Berg Tuddenham, Anne Haug. Maskinfører Snorre Moe, BN Maskin AS
Saksbehandler	Anne Haug
Timer i felt inkl. reise	189,5
Timer for- og etterarbeid	135
Askeladden-id	303291, 303294, 303295, 303296, 303297, 303300, 303301, 303303, 303311, 303313, 303314, 303316, 303317, 303319, 303320

INNHOOLD

1 Sammen drag	7
2 Bakgrunn for undersøkelsen	8
3 Metode og dokumentasjon	8
3.1 Registreringsmetoder	8
3.2 Dokumentasjon	8
4 Området	9
4.1 Prognoseområder for sjakting	10
4.1.1 Område 1	10
4.1.2 Område 2	10
4.1.3 Område 3	10
4.1.4 Område 4	10
4.1.5 Område 5	10
4.1.6 Område 6	10
4.2 Prognose for visuell registrering	11
5 Om undersøkelsen	12
5.1 Visuell registrering	12
5.2 Søkesjakting	13
5.2.1 Område 1	13
5.2.2 Område 2	15
5.2.3 Område 3	16
5.2.4 Område 4	17
5.2.5 Område 5	19
5.2.6 Område 6	21
6 Funn og resultat	22
6.1 Kullgroper	23
6.1.1 ID 303291, Kullgrop 1 og 2	23
6.1.2 ID 303294, Kullgrop 3	26
6.1.3 ID 303295, Kullgrop 4-7	27
6.1.4 ID 303296, Kullgrop 8	31
6.1.5 ID 303297, Kullgrop 9-10	32
6.1.6 ID 303300, Kullgrop 11	35
6.1.7 ID 303301, Kullgrop 12	36
6.1.8 ID 303320, Kullgrop område 4, sjakt 68	37
6.2 Røyser	39
6.2.1 ID 303303, Gravfelt Kneppen	41
6.2.2 ID 303311, Røys 8-9, Ikke fredet	49
6.2.3 ID 303313, Steingjerde, ikke fredet	50
6.3 Andre funn fra visuell registrering	51
6.3.1 ID 303314, Steinbrudd, ikke fredet	51
6.3.2 ID 303316, Hulvei ved område 4	52

6.4	Område 1 Holem, ID 303317.....	53
6.4.1	ID 303317-1, Kokegrop 1	54
6.4.2	ID 303317-2, Kokegrop 2	55
6.4.3	ID 303317-3, Kokegrop 3	56
6.4.4	ID 303317-4, Kokegrop 4	57
6.4.5	ID 303317-5, Nedgravning 1	58
6.4.6	ID 303317-6, Nedgravning 2.....	59
6.5	Område 2 – Kneppen, ID 303319.....	60
6.5.1	ID 303319-1, Kokegrop 5	62
6.5.2	ID 303319-2, Kokegrop 6	63
6.5.3	ID 303319-3, Kulturlag sjakt 18	64
6.5.4	ID 303319-4, Kulturlag sjakt 19	65
6.5.5	ID 303319-5, Kulturlag sjakt 20	66
6.5.6	ID 303319-6, Kulturlag sjakt 21	67
6.5.7	ID 303319-7, Kulturlag sjakt 23	68
6.5.8	ID 303319-8, Kulturlag sjakt 24	69
6.5.9	ID 303319-9, Kulturlag sjakt 25	70
6.5.10	ID 303319-10, Kulturlag sjakt 28	71
7	Konklusjon.....	72
8	Vedlegg.....	74
8.1	Sjaktliste	74
8.2	Strukturliste	79
8.3	Dateringsrapporter.....	86

FIGURLISTE

Forsidebilde: Utsikt fra Kneppen mot øst. Foto: EE/TRFK

Figur 1: Kart over planområdet og prognoseområder for sjakting og visuell registrering.....	9
Figur 2: Tursti lang toppen av Kneppen, sett mot NØ. Foto: EE/TRFK.	11
Figur 3: Kart over gravde sjakter på område 1.....	13
Figur 4: Område 1 før sjakting, sett mot N. Foto: EE/TRFK.....	14
Figur 5: kart over sjakter gravd på område 2.	15
Figur 6: kart over sjakter gravd på område 3.	16
Figur 7: Kart over sjakter gravd på område 4.	17
Figur 8: Nordvestdelen av området 4, sett mot NVV. Foto: EE/TRFK.	18
Figur 9: Kart over område 5.	19
Figur 10: Oppstilling av mannskap under åkervandring. Sett mot NØ. Foto: AH/TRFK.....	20
Figur 11: Kart over prognoseområdet på område 6.	21
Figur 12: Kart over kulturminnene på Kneppen.....	22
Figur 13: Kart over kullgrop 1 og 2 (ID 303291).	23
Figur 14: Kullgrop 1 (ID 303291-1) sett mot N. Foto: EE/TRFK.	24
Figur 15: Kullgrop 2 (ID 303291-2) sett mot NV. Foto: EE/TRFK.	25
Figur 16: Kart over kullgrop 3 (ID 303294).	26
Figur 17: Kullgrop 3 (ID 303294) mot SØ. Foto: EE/TRFK.	26
Figur 18: Kart over kullgrop 4-7 (ID 303295).	27
Figur 19: Kullgrop 5 (ID 303295-2) i forgrunnen, kullgrop 4 (ID 303295-1) i bakgrunnen. Sett mot S. Foto: EE/TRFK.	28
Figur 20: Kullgrop 6 (ID 303295-3) med utsikt over platået kullgropen ligger på. Sett mot NV. Foto: EE/TRFK.	29
Figur 21: Kullgrop 7 (ID 303295-4) sett mot NNV. Foto: RSS/TRFK.....	30
Figur 22: Kart over kullgrop 8 (ID 303296).	31
Figur 23: Kullgrop 8 (ID 303296), sett mot S. Foto: EE/TRFK.	31
Figur 24: Kart over kullgrop 9-10 (ID 303297).....	32
Figur 25: Kullgrop 9 (ID 303297-1) sett mot N. Foto: EE/TRFK.	33
Figur 26: Kullgrop 10 (ID 303297-2) sett mot Ø. Foto: EE/TRFK.	34
Figur 27: Kart over kullgrop 11 (ID 303300).....	35
Figur 28: Kullgrop 11 (ID 303300) sett mot N. Foto: RSS/TRFK.	35
Figur 29: Kart over kullgrop 12 (ID 303301).....	36
Figur 30: Kullgrop 12 (ID 303301) sett mot NØ. Foto: RSS/TRFK.....	36
Figur 31: Kart over plassering av kullgrop ID 303320 på område 4.	37
Figur 32: Kullgrop (ID 303320) område 4, sjakt 68, sett mot N. Foto: EE/TRFK.	38
Figur 33: Kart over plassering av røysene på Kneppen.....	39
Figur 34: Gravrøys på Kneppen lagt over ortofoto fra 1947	40
Figur 35: Gravrøys på Kneppen lagt over ortofoto fra 1957.	40
Figur 36: Kart over gravfelt ID 303303.	41
Figur 37: Gravrøys 1 (ID-303303-1) sett mot NØ. Foto: EE/TRFK.	42
Figur 38: Gravrøys 2 (ID 303303-2) sett mot Ø. Foto: EE/TRFK.....	43
Figur 39: Gravrøys 3 (ID 303303-3) sett mot N. Foto: EE/TRFK.....	44
Figur 40: Gravrøys 4 (ID 303303-4) sett mot Ø. Foto: EE/TRFK.....	45
Figur 41: Gravrøys 5 (ID 303305-5) sett mot V. Foto: EE/TRFK.	46
Figur 42: Gravrøys 6 (ID 303303-6) sett mot S. Foto: RSS/TRFK.....	47
Figur 43: Røys 7 (ID 303310) sett mot SV. Foto: RSS/TRFK.	48
Figur 44: Røys 8 (ID 303311-1) sett mot Ø. Foto: RSS/TRFK.....	49

Figur 45: Steingjerde (ID 303313), sett mot S. Gjerdet går mellom jordbor og GPS-stang. Foto: EE/TRFK.	50
Figur 46: Steinbrudd (ID 303314) sett mot S. Spor etter "bor" er synlig midt på bidet. Foto: EE/TRFK.	51
Figur 47: Hulvei (ID 303316) sett mot SØ. Foto: RSS/TRFK.	52
Figur 48: Kart over område 1, ID 303317.	53
Figur 49: Kokegrop 1 (ID 303317-1). Gul sirkel markerer kull datert til førromersk jernalder. Foto: EE/TRFK.	54
Figur 50: Kokegrop 2 (ID 303317-2). Foto: EE/TRFK.	55
Figur 51: Kokegrop 3 (ID 303317). Foto: EE/TRFK.	56
Figur 52: Kokegrop 4 (ID 303317-4). Foto: EE/TRFK.	57
Figur 53: Snitt av kokegrop 4 (ID 303317-4). Gul sirkel markerer kull datert til førromersk jernalder. Foto: EE/TRFK.	57
Figur 54: Nedgravning 1 (ID 303317-5) sett mot N. Foto: EE/TRFK.	58
Figur 55: Nedgravning 2 (ID 303317-6) i forgrunnen. Kokegrop 4 ligger bak til høyre, og kokegrop 2-3 ligger i bakgrunnen til venstre. Foto: EE/TRFK.	59
Figur 56: Kart over lokalitet ID 303319.	60
Figur 57: Lokalitet ID 303319 sett mot SV. Rød linje markerer omtrentlig avgrensning av lokaliteten. Tallene representerer sjaktnummer. Foto: EE/TRFK.	61
Figur 58: Kokegrop 5 (ID 303319-1), sett mot øst. Foto: EE/TRFK.	62
Figur 59: Kokegrop 6 (ID 303319-2) sett mot NØ. Foto: EE/TRFK.	63
Figur 60: Sjakt 18 (ID 303319-3) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	64
Figur 61: Sjakt 19 (ID 303319-4) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	65
Figur 62: Sjakt 20 (ID 303319-5) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	66
Figur 63: Sjakt 21 (ID 303319-6) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	67
Figur 64: Sjakt 23 (ID 303319-7) profil 2 mot Ø. Kullprøve (markert med gul sirkel) fra lag 2 og 4 er datert. Foto: EE/TRFK.	68
Figur 65: Sjakt 24 (ID 303319-8) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	69
Figur 66: Sjakt 25 (ID 303319-9) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	70
Figur 67: Sjakt 28 (ID 303319-10) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.	71

TABELLISTE

Tabell 1: Oversikt over kulturminnelokaliteter påvist under registreringen.	8
Tabell 2: Liste over kulturminnelokaliteter med datering.	73

1 SAMMENDRAG

I forbindelse med planprogram for områdeplan Brekkåsen varslet Trøndelag fylkeskommune behov for arkeologiske registreringer av området i henhold til kulturminnelovens § 9. Registreringen ble primært gjennomført av Ragnhild Sirum Skavhaug og Eirin Ellingsen fra Trøndelag fylkeskommune i perioden 04.09-19.09.2023.

16.11.2023 ble det gjennomført en åkervandring hvor Eirin Ellingsen, Thomas Lund, Reidar Øiangen, David Berg Tuddenham og Anne Haug deltok.

Det ble åpnet i alt 73 sjakter – hvorav 12 var funnførende. Området ble også overflateregistrert, og det ble påvist 19 kulturminner synlig på overflaten, fordelt på 9 lokaliteter. Det ble totalt påvist 12 automatisk fredete kulturminnelokaliteter og 4 ikke fredete kulturminnelokaliteter:

Askeladden-ID	Type lokalitet
303291	Kullgrop 1 og 2
303294	Kullgrop 3
303295	Kullgrop 4-7
303296	Kullgrop 8
303297	Kullgrop 9-10
303300	Kullgrop 11
303301	Kullgrop 12
303303	Gravfelt Kneppen, et gravfelt med 6 gravrøyser
303310	Røys 7, ikke fredet, moderne rydningsrøys
303311	Røys 8-9, ikke fredet, moderne rydningsrøys
303313	Steingjerde, ikke fredet
303314	Steinbrudd, ikke fredet
303316	Hulvei
303317	Lokalitet ved Holem med 4 kokegroper og 2 nedgravninger
303319	Lokalitet ved Kneppen med kulturlag og 2 kokegroper
303320	Kullgrop 13

Tabell 1: Oversikt over kulturminnelokaliteter påvist under registreringen

2 BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Alle kulturminner eller spor etter menneskelig virksomhet fra før reformasjonen, det vil si før år 1537, er automatisk fredete etter § 4 i kulturminneloven (kml), og i henhold til gjeldende forskrifter til kulturminneloven er fylkeskommunen delegert ansvaret for å ivareta de samlede verneinteresser knyttet til kulturminner i plan- og utbyggingssaker. Fylkeskommunen kan derfor kreve arkeologiske registreringer før en eventuell godkjenning av planen/tiltaket, jf. kml.

Tiltakshaver har etter kulturminnelovens § 9 plikt til å undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner. Det vil som regel innebære en befaring eller registrering av det aktuelle planområdet av arkeolog fra fylkeskommunen. Tiltakshaver for denne registreringen var Melhus kommune.

Hensikten med undersøkelsen var å få klarhet i om det kunne påvises automatisk fredete kulturminner som kunne komme i konflikt med tiltaket.

3 METODE OG DOKUMENTASJON

3.1 Registreringsmetoder

Det berørte området ble undersøkt ved bruk av gravemaskin, såkalt maskinell søkesjaktning, der det åpnes sjakter på 2-3 m bredde med ca. 10 m avstand ved hjelp av gravemaskin. Med denne metoden vil kulturminner som er skjult under matjorda framtre som flekker med avvikende farge og konsistens i undergrunnen.

I undersøkelsen ble det benyttet en 9 tonn gravemaskin med en 140 cm bred pusseskuff. Gravemaskinfører var Snorre Moe fra BN Maskin AS.

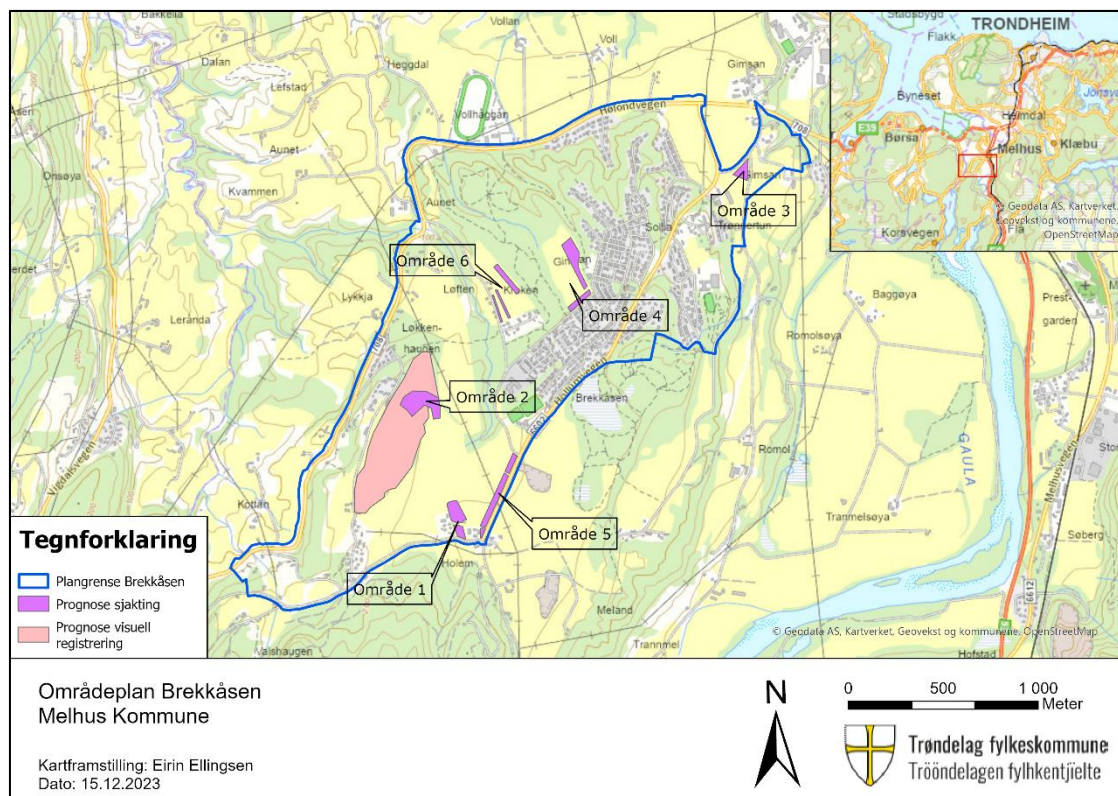
Det berørte området ble også undersøkt ved visuell overflateregistrering. Det vil si at arkeologer går over det aktuelle området til fots og ser etter og kartfester automatisk fredete kulturminner som er synlige på overflaten, f.eks. gravhauger, rydningsrøyser, bautasteiner og fangstgroper. I forkant av visuell overflateregistrering ble det brukt LiDAR-data fra kartverket for å se over området etter synlige strukturer. LiDAR-data kan gi et detaljert overblikk over strukturer som er synlig på overflaten, men som ofte er gjemt under vegetasjon. Observasjoner fra LiDAR-kart blir markert i våre kart og sjekket i felt.

3.2 Dokumentasjon

Alle sjakter og strukturer ble dokumentert med tekst og foto, og ble målt inn med Altus NR3 GNSS med CPOS signalkorreksjon. Foto ble tatt med Samsung Galaxy Note 10. Kartene ble utarbeidet i ArcGIS Pro versjon 3.1.3. Bildene ble redigert i Adobe Illustrator.

Det ble tatt inn 36 prøver for 14C-datering, og 8 av disse ble sendt inn til Nasjonallaboratoriene for datering ved NTNU. Dateringsrapport ligger vedlagt under vedlegg 8.3.

4 OMRÅDET

Figur 1: Kart over planområdet og prognoseområder for sjaktning og visuell registrering.

Områdeplanen for Brekkåsen strekker seg fra Gimsan i nordøst til gårdene Gjerdet og Solgløtt i sørvest. Plangrensen følger Hølundvegen i nordvest og vest og Hollumvegen i øst, bortsett fra mot nordøst hvor også boligfeltet på østsiden av Hollumvegen omfattes.

I nordøstre del av planområdet ligger det store boligområder rundt Brekkåsen, Gimsan og Olastubakken. Vest for disse boligfeltene er det skogkledd terreng med flate platåer og dype bekkedaler. Sørvest for boligfeltene er det stort sett dyrket mark.

Når det gjelder områdeplanen for Brekkåsen er det flere store områder innenfor planen som fortsatt skal være LNFR, og hvor det i utgangspunktet ikke skal skje tiltak. Plan og bygningsloven og Riksantikvarens sine retningslinjer er slik at en områdeplan skal behandles på samme måte som en detaljregulering, og undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens §9 kan dermed ikke utsettes. Retningslinjene sier likevel at det skal gjennomføres en mindre omfattende undersøkelse i områdeplaner, men denne skal være god nok til at vi kan uttale oss til planen.

Våre prognoseområder er prioritert ut fra nærhet til allerede registrerte automatisk fredete kulturminner, men vi har også sett på NIBIO sine kart for avsetningstyper og områder hvor det er planert / ikke planert. I tillegg har vi tatt hensyn til at det er flere vannledninger i

området som er kartfestet. Det er også lagt vekt på at områdene skal være lett tilgjengelige med maskin, i de tilfeller hvor det er behov for sjakting med maskin.

For områdeplanen for Brekkåsen ble det valgt ut 6 prognoseområder for sjakting og et for visuell registrering.

4.1 Prognoseområder for sjakting

4.1.1 Område 1

Område 1 ligger på gbnr 43/7, øst for Holem og Holemsgjerdet. Prognosen er delt i to på grunn av en vannledning. Terrenget er svakt skrånende og heller fra en flate ved Letesvegen i sør og nedover mot nord til et flatere platå nord om gården. Prognoseområdet ligger i nærheten av det store gravfeltet ID 73215 på østsiden av Hollumvegen. Det er også kort avstand til ID 136338, en lokalitet med bosetningsspor i form av stolpehull, kokegrop og nedgravninger som ble registrert i forbindelse med etablering av en vannledning. En av kokegropene fra denne lokaliteten ble datert til førromersk jernalder (150-20 f.Kr.). Det er høyst sannsynlig at bosetningssporene strekker seg mot Holem og Holemsgjerdet.

4.1.2 Område 2

Område 2 ligger på gbnr 43/7 og 43/32 på norddelen av høydedraget Kneppen. Området har vært dyrket mark i alle fall siden 50-tallet. Kornåkeren skrånet fra toppen i vest og nedover mot øst. Det er et flatt platå på toppen, deretter en brattere skråning med 2 åkerholmer før et flatt platå igjen øst for den nederste åkerholmen. Kneppen er et markant høydedrag, og område 2 har god utsikt mot nord, øst og sør. Det er gode prognoser for funn av gravminner eller bosetningsspor.

4.1.3 Område 3

Område 3 ligger på gbnr 35/2 ved Gimsan nord i planområdet. Prognoseområdet omfatter en trekant med dyrket mark mellom Gimsvegen og Tranmelsvegen. Nord for området er 3 av byggene på gården Monsstuggu SEFRAK-registrert. Fra nabogården Israelstuggu har vi en innberetning fra 1973 som forteller om kullkonsentrasjoner i jorda (ID 73217). Gårdene ligger gunstig til på kanten av et platå, og bosetningen på området kan strekke seg tilbake til middelalderen eller enda tidligere.

4.1.4 Område 4

Område 4 ligger på gbnr 31/1 og 32/12, vest for boligfeltet Gimsan og nord for boligfeltet Brekkåsen. Prognosen er delt i to på grunn av kjent infrastruktur i bakken. Det er en stripe langs sørøstsiden av åkeren og en lengre stripe orientert langs nordøstsiden. Åkerstykket er en fin flate med potensiale for bosetningsspor.

4.1.5 Område 5

Område 5 ligger på gbnr 44/1 langs Hollumvegen, i nærheten av område 1. Her er også prognosen delt opp på grunn av kjent infrastruktur. Området ligger rett på andre siden av Hollumvegen for det tidligere nevnte gravfeltet ID 73215 og bosetningslokaliteten ID 136338. Spesielt ID 136338 hadde størst konsentrasjon av funn nærmest Hollumvegen, og sjansen er stor for at lokaliteten fortsetter på motsatt side av veien inn i område 5.

4.1.6 Område 6

Område 6 ligger på gbnr 22/1 ved gården Kroken. Ved gården er det tidligere funnet en knakkestein (ID 38214) i overgangen mellom dyrket mark og skog, nær østre hjørne av eiendommen. Funnregistreringen er ganske gammel, og området er mer oppdyrket i dag enn det var på 1950-60 tallet. Åkeren rundt Kroken er en fin flate med potensiale for

bosetningsspor, men nord for gården er det noe vått. I tillegg er det også en del infrastruktur i bakken. Prognosen ble derfor satt til en stripe øst for funnet av en knakkestein, og to striper sør for Kroken.

4.2 Prognose for visuell registrering

Høydedraget Kneppen ble satt som prognoseområde for visuell registrering. Det er en skogkledd høyde som i dag er flittig brukt av turgåere, med en rekke turstier over høyden. Det er god utsikt til alle kanter fra toppen av høydedraget, og potensialet for gravminner er stort.

Hvis tiden strakk til, skulle skogområdet nordvest i planområdet også undersøkes. Her består landskapet av flere flater mellom dype bekkedaler. Her er potensialet mindre på grunn av det stort sett ulendte terrenget, men det kan finnes spor av gamle veifar eller tegn på utmarkindustri som kullgroper.

Figur 2: Tursti lang toppen av Kneppen, sett not NØ. Foto: EE/TRFK.

5 OM UNDERSØKELSEN

5.1 Visuell registrering

Undersøkelsen startet med visuell registrering av høydedraget Kneppen. Det består av berg og er bevokst med høy barskog med mose- og lyngvegetasjon i bunn. En bred tursti følger toppen av høydedraget, og mindre stier går ut fra og inn til hovedstien.

Vi startet på sørenden av Kneppen og gikk nordover langs hovedstien mens vi undersøkte de flatere partiene på begge siden av stien. På toppen var det et større flatt platå hvor det sto en trafo, og ikke langt fra denne ble det observert to kullgroper, en på hver side av hovedstien (ID 303291). Den ene var veldig tydelig, mens den andre ikke var så dyp og hadde en flat side mot stien. Videre nord langs stien dukket det opp enda en kullgrop (ID 303294).

Lenger nord, ved det høyeste punktet på Kneppen lå det en steinrøys ved stien. Den var veldig overgrodd, men litt avtorving viste at den var pent oppbygd. Dette i tillegg til plasseringen på toppen av Kneppen gjorde at vi tolket den som en gravrøys (ID 303303). Det var en slakt skrånende flate sørvest for gravrøysen som var bevokst med gresstuer og glissen bjørkeskog. Langs vestkanten av dette platået fant vi fem mindre steinrøyer vi tolket som gravrøyer. De var pent oppbygde av stein i samme størrelse og hadde god utsikt mot vest. Helt sør på denne flaten før terrenget skiftet til lyng og barskog var det et lavt steingjerde som var omtrent 5 meter langt. Strukturen var tydelig menneskeskapt, men det var uvisst hvilken funksjon den hadde (ID 303291).

Øst og nordøst for den første gravrøysa var det også svakt skrånende flater med gresstuer og småskog. I utkanten av flatene ble det funnet ytterligere 3 steinrøyer (ID 303310, ID 303311). Disse hadde en mer tilfeldig oppbygging og besto av stein i alle størrelser og fasonger. De framsto mer som rydningsrøyer. De hadde også en mer ugunstig plassering i landskapet.

Vi studerte ortofoto og så at flatene hadde vært dyrket mark i alle fall mellom 1947 og 1964, med størst utstrekning fra 1956-1964. Plasseringen av samtlige røyer sammenfalt med utkanten av den dyrkede marken. Det forklarte også flatene med gresstuer og spredt bjørkeskog.

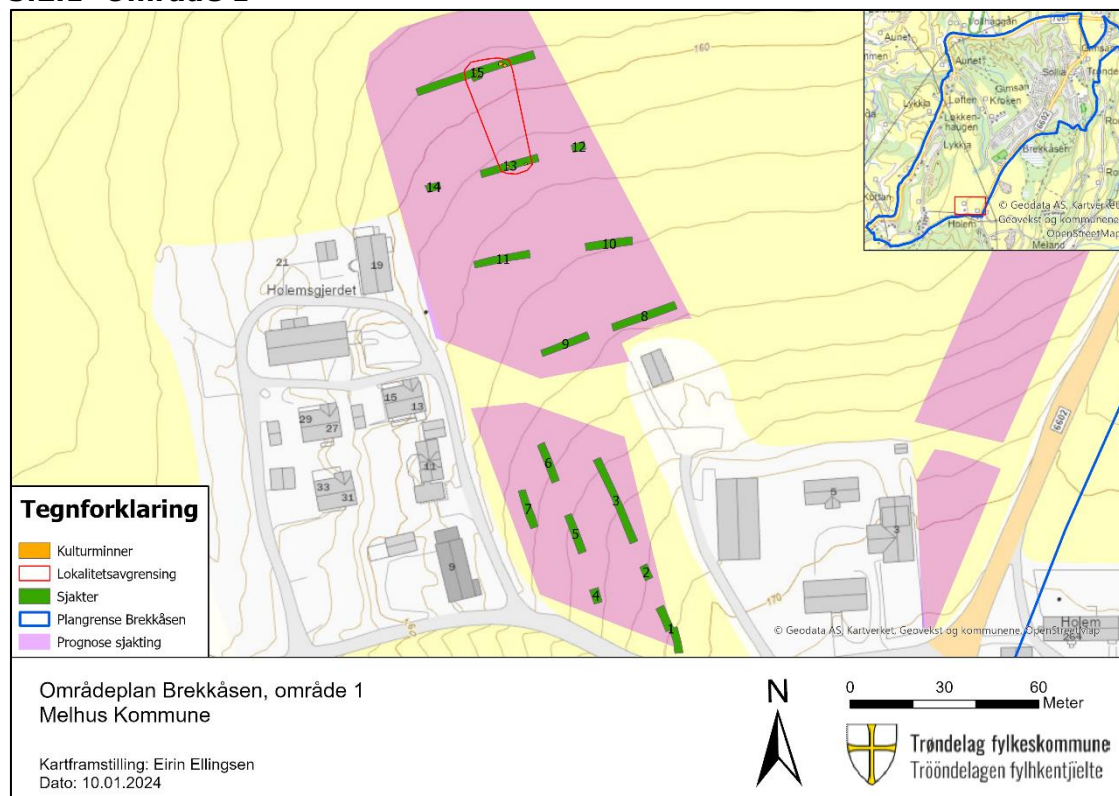
På en flate på vestsiden av Kneppen, nord for røysene, fant vi 4 kullgroper (ID 303295). Også i skråningen øst for røysene ble det funnet 3 kullgroper (ID 303297, ID 303300). Nord for innhuket i Kneppen som senere skulle sjaktes som område 2 var det ytterlige en kullgrop (ID 303301). Vi fant til sammen 12 kullgroper på Kneppen. Nord på Kneppen fant vi også et steinbrudd fra etterreformatorisk tid med tydelig spor i berget etter et bor (ID 303314).

Etter at vi var ferdig med Kneppen undersøkte vi området nordvest for boligfelteten på Gimsan og Brekkåsen. Området var preget av flate partier omgitt av dype elvedaler. Flatene var en blanding av myr og skog. Det gikk stier gjennom området som gjorde at vi kunne navigere i de mer ulendte delene av området. Det eneste funnet var et hulvei-stykke på 18 meter (ID 303316).

5.2 Søkesjaking

Sjaktedelen ble utført mellom 11. september og 19. september av Ragnhild Sirum Skavhaug og Eirin Ellingsen. Siden tiltaket var en områdeplan hvor det ikke skulle gjennomføres tiltak i hele planområdet skulle vi forsøke å gjøre så lite inngrep i dyrket mark som mulig, men fortsatt ha nok grunnlag til å si noe om omfang av kulturminnene. Dette ble løst ved å legge smalere og kortere sjakter enn normalt, i tillegg til større avstand mellom sjaktene.

5.2.1 Område 1

Figur 3: Kart over gravde sjakter på område 1.

Vi startet undersøkelsen på område 1. Her ble det åpnet 15 sjakter, hvorav 2 var funnførende.

Lengst sør ved Letesvegen i sjakt 1 og 2 var det omrotet leire med organiske flekker. Lenger nord i skråningen var undergrunnen fin brun sand, noe som stemmer med at det har vært et massetak på stedet.

Videre flyttet vi oss ned i skråningen til den nordligste delen av prognoseområdet. Her startet vi sjakt 8 bak et uthus og orienterte sjaktene øst-vest. I sjakt 8 og 9 ble profilen stadig dypere, til den var nådd 65 cm i midten av sjakt 9. Under pløyselaget var det en pløyesåle med samme farge som matjorden over, men som var mer kompakt og inneholdt noen kullbiter. Pløyesålen ble ikke tolket til å være så gammel som førreformatorisk.

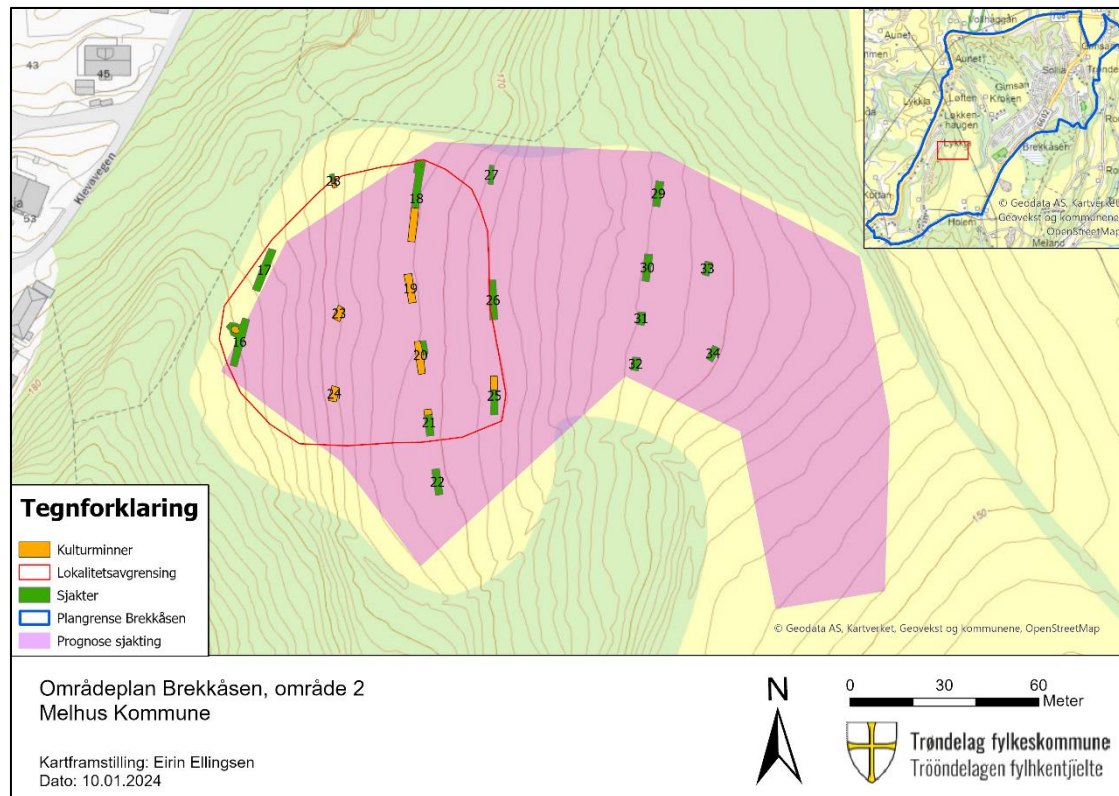
I neste rekke med sjakt 10 og 11 var vi tilbake til 30-40 cm matjord rett på fin, brun sand. Videre nordover var det en del leire og silt, men i et parti med sandsilt og småstein i sjakt 13 dukket det opp en overpløyd kokegrop. Halvparten av kokegropen stakk ut av sjaktveggen, og siden den var såpass tydelig ble andre halvdel ikke gravd fram. Like i nærheten var det en rund nedgravning som besto av brun jord i samme farge som matjorden.

Neste rekke var den siste, og her ble det lagt en lang sjakt: nr. 15. Her var det lovende undergrunn, sandsilt med grus og stein, og det tok ikke lang tid før det dukket opp 2 store, fine kokegropene ved siden av hverandre. De var forholdsvis intakte. Lenger vest i sjakta dukket tuppen av en kokegrop fram fra sjaktveggen, og her ble sjakten utvidet for å bestemme størrelsen på kokegropen. Ved siden av denne siste kokegropen var det en avlang nedgravning som inneholdt samme brune siltjorden som nedgravningen i sjakt 13. Selv om det ikke var kull i nedgravningene ble de på grunn av likheten og nærhet til kokegropene tolket til å være førreformatoriske, og ha en sammenheng med kokegropene. Lenger vest i sjakt 15 gikk undergrunnen over til leire og det var ingen flere funn.

Figur 4: Område 1 før sjaktning, sett mot N. Foto: EE/TRFK.

5.2.2 Område 2

Figur 5: Kart over sjakter gravd på område 2.

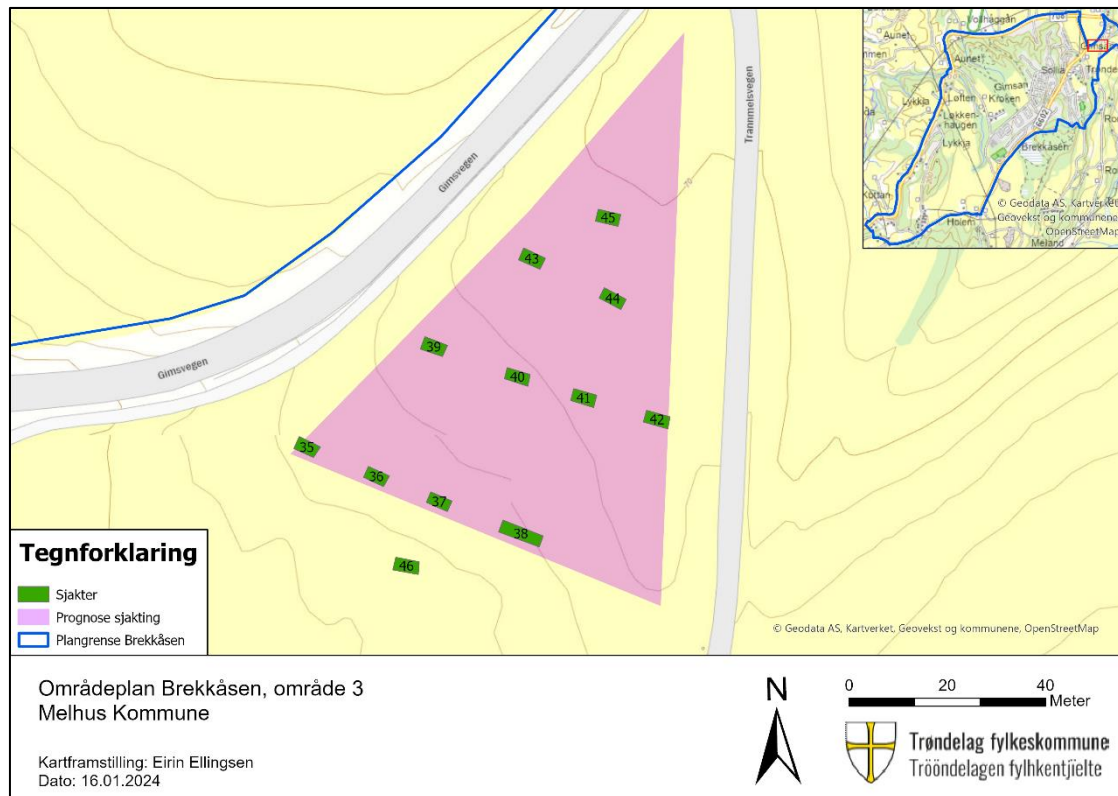
På område 2 ble det åpnet i alt 19 sjakter hvorav 9 var funnførende.

Vi startet i toppen i vest, parallelt med kanten av åkeren. I den første sjakten, sjakt 16, ble det observert en linse med kull i sjaktveggen, og sjakten ble utvidet mot vest. Linsen med kull var del av en stor kokegrop på omtrent 2 meter i diameter. Sjakt 17 var funntom, og sjakt 18 ble startet nord på platået nedenfor åkerholmene. I starten av sjakten var det en liten kokegrop, og undergrunnen var lysebrun siltholdig sand. Lenger sør i sjakten dukket det opp et lag på 10 cm av mørkegrå sandsilt med kullbiter som ble tolket som et kulturlag.

Kulturlaget var også til stede i sjakt 19 og 20 mot sør, men det avtok i sjakt 21 og ble borte. Sjakt 22 helt i sør var funntomt og undergrunnen var leire. Siden det var stor avstand mellom sjaktene på det øverste og nederste platået, ble det gravd noen sjakter i midten av skråningen. Sjakt 23 i midten av de to åkerholmene og sjakt 24 lenger sør. I disse to sjaktene var det kulturlag, opptil 30 cm tykt. I sjakt 23 var det til og med 3 faser med kulturlag.

For å finne avgrensingen mot øst la vi en rekke sjakter helt på kanten av platået. Her var det litt kulturlag i en av sjaktene, mens de andre to kun inneholdt noen tynne flekker med mørkegrå silt. Dette ble tolket som utkanten av laget mot øst. Vi sjekket også midten av skråningen mot nord for å avgrense. Til slutt åpnet vi seks sjakter nedenfor flaten med kulturlag, for å se om kulturlaget dukket opp igjen her. Sjaktene her var dominert av leire eller hard grus som undergrunn. I et par av sjaktene var det også myrholdig matjord.

5.2.3 Område 3

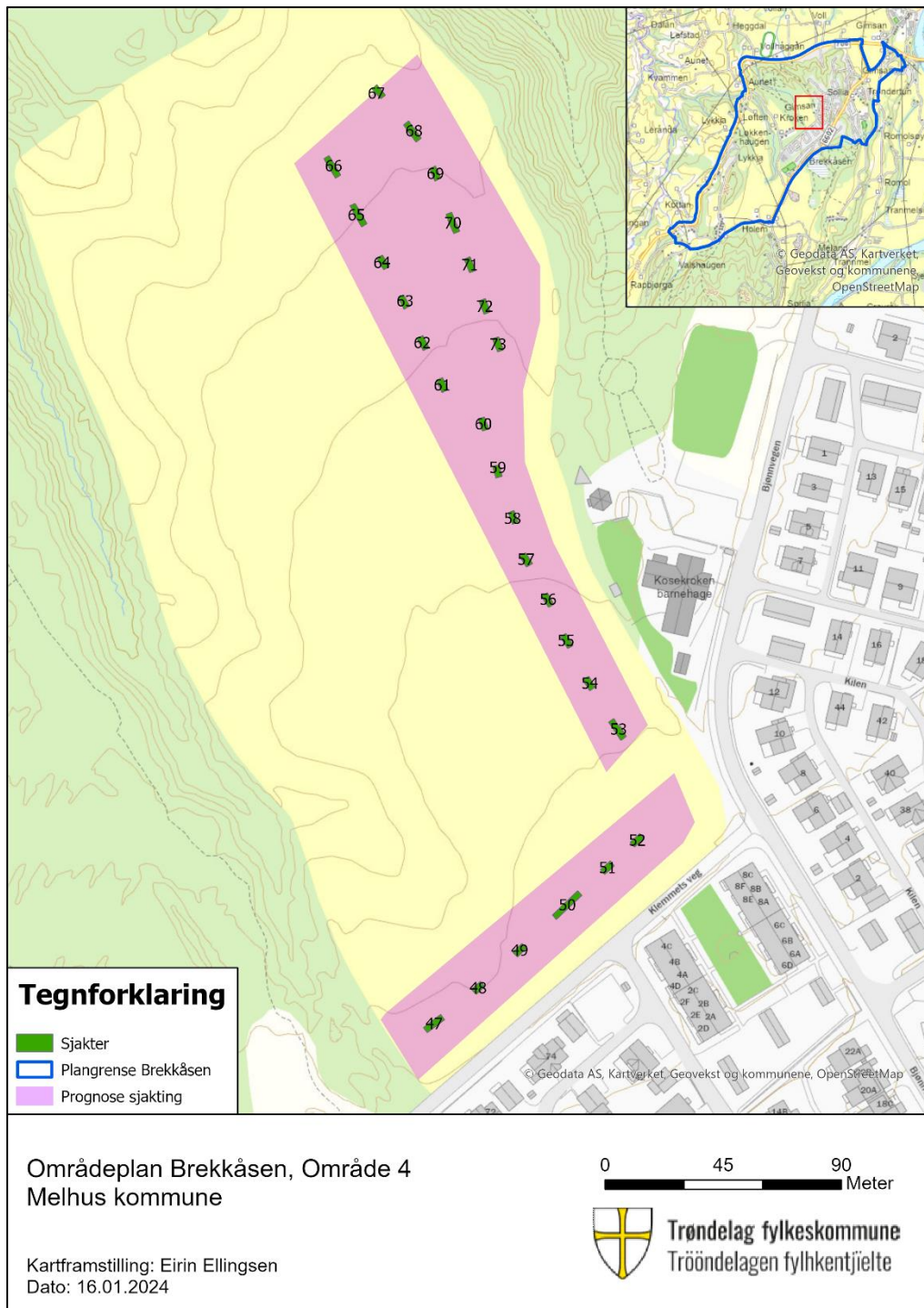

Figur 6: Kart over sjakter gravd på område 3.

Her ble det åpnet i alt 12 sjakter, og alle var funntomme. I samtlige sjakter var det leirholdig matjord over leireundergrunn. Det var en liten forhøyning sør i området, og der la vi sjakt 46 for å se om det var mer potensiale her. Det var noen kullspetter nederst i silten, men ikke markant nok til å være et kulturlag.

5.2.4 Område 4

Figur 7: Kart over sjakter gravd på område 4.

På område 4 ble det åpnet 26 sjakter, 1 rekke orientert SV-NØ langs Klemmets veg og halvannen rekke NV-SØ langs østre langsida av åkeren. En av sjaktene var funnførende.

Vi startet i SV langs Klemmets veg med sjakt 47. Det var 30-40 cm matjord over leire, og det var tydelige plogspor ned i leiren. Lenger mot nordøst i sjakt 50 dukket det opp et tydelig lag under matjorda som var porøst og moldholdig, trolig gammel myr. Dette er sannsynlig med tanke på at området var skogkledd fram til 1960-tallet.

På den lengste rekka langs østre del av åkeren var det fin, mørk matjord over leireundergrunn i sørøst. Det var noen mørkere flekker som kunne være eldre nedgravninger, men de var ikke substansielle og regelmessige nok. I sjaktene lengst mot nordvest var det partier med streker på 20-30 cm i leireundergrunnen. Det ble vurdert om dette kunne være ardspor, men strekene var for korte og for lite systematiske.

I den siste rekken var det en kullgrop i sjakt 68. Den var rund, 140 cm i diameter og veldig tydelig. Over kullgropen var det et opptil 7 cm tykt lag av mørkebrun kompakt silt som skilte seg fra matjorden. Laget var ikke kullholdig. Dette laget fortsatte mer og mindre tydelig i sjaktene mot sørøst, aldri tykkere enn 10 cm. Laget ble ikke tolket til å være et kulturlag eldre enn 1537 på grunn av den lave andelen av kull og det store leireinnholdet.

Figur 8: Nordvestdelen av området 4, sett mot NVV. Foto: EE/TRFK.

5.2.5 Område 5

Figur 9: Kart over område 5.

Grunneier på område 5 hadde ikke gitt tillatelse til at vi kunne utføre søkesjaktning på hans eiendom. Det ble derfor besluttet å foreta en åkervandring på prognoseområdet for å kunne si noe om potensialet for kulturminner til videre planarbeid. Åkervandringen ble gjennomført 16. november 2023, og i tillegg til Eirin Ellingsen deltok Thomas Lund, Reidar Øiangen, David Berg Tuddenham og Anne Haug.

Det var rundt 8 minusgrader denne dagen og det hadde vært minusgrader i mange dager på forhånd, slik at telen hadde satt seg i åkeren. Vi gikk i manngard med ca. 2 meters mellomrom. Vi startet ved Klemmets veg nærmest Brekkåsen og gikk mot Holem. Deretter snudde vi og gikk tilbake, denne gangen litt lenger vest på jordet slik at vi fikk dekket hele prognoseområdet.

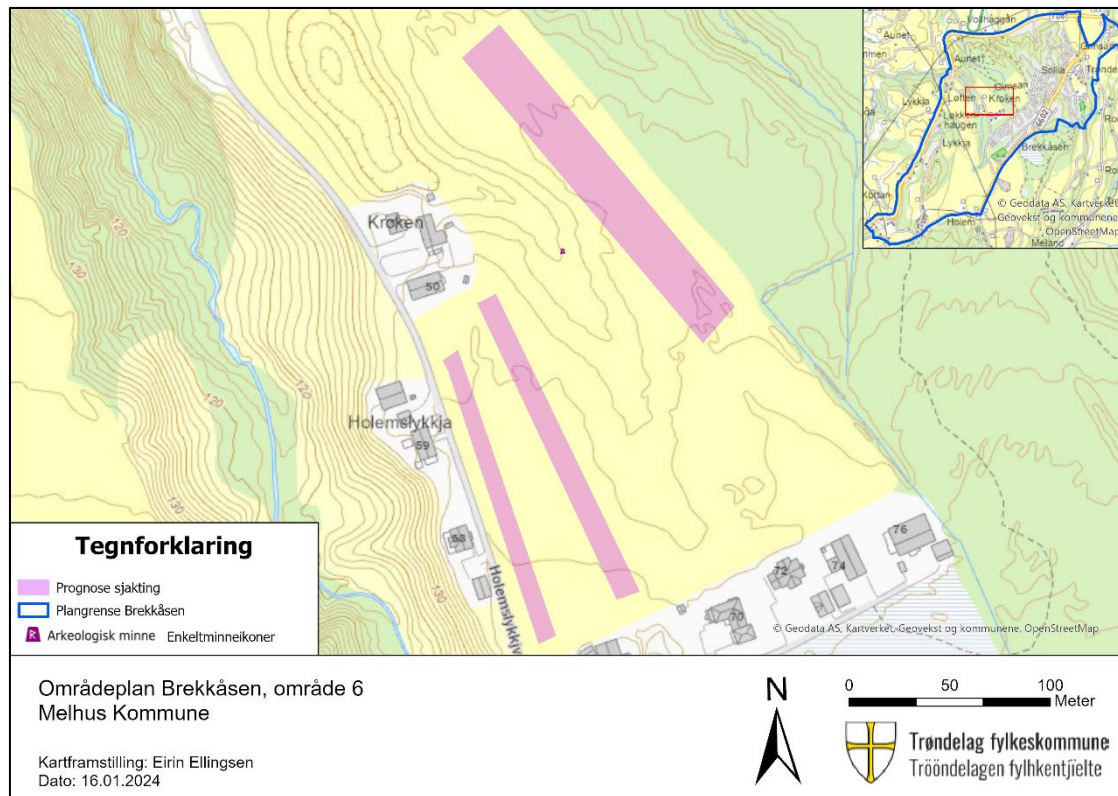
Til tross for forholdene så vi ganske mye på turen over åkeren. Vi fant porselen, keramikk, tegl og ymse jerngjenstander fra moderne tid. Vi fant også to områder med skjørbrent stein. I det første området var steinen ganske spredt, men i det andre området var steinen mer konsentrert. Det så faktisk ut som en overpløyd kokegrop, slik vi finner dem når de er dratt utover av plogen. Alt som manglet, var store mengder kull.

Åkervandringen viser at det trolig ligger minst 1 kokegrop på området, og at nærmere undersøkelser må til før en eventuell bruksendring av området.

Figur 10: Oppstilling av mannskap under åkervandring. Sett mot NØ. Foto: AH/TRFK

5.2.6 Område 6

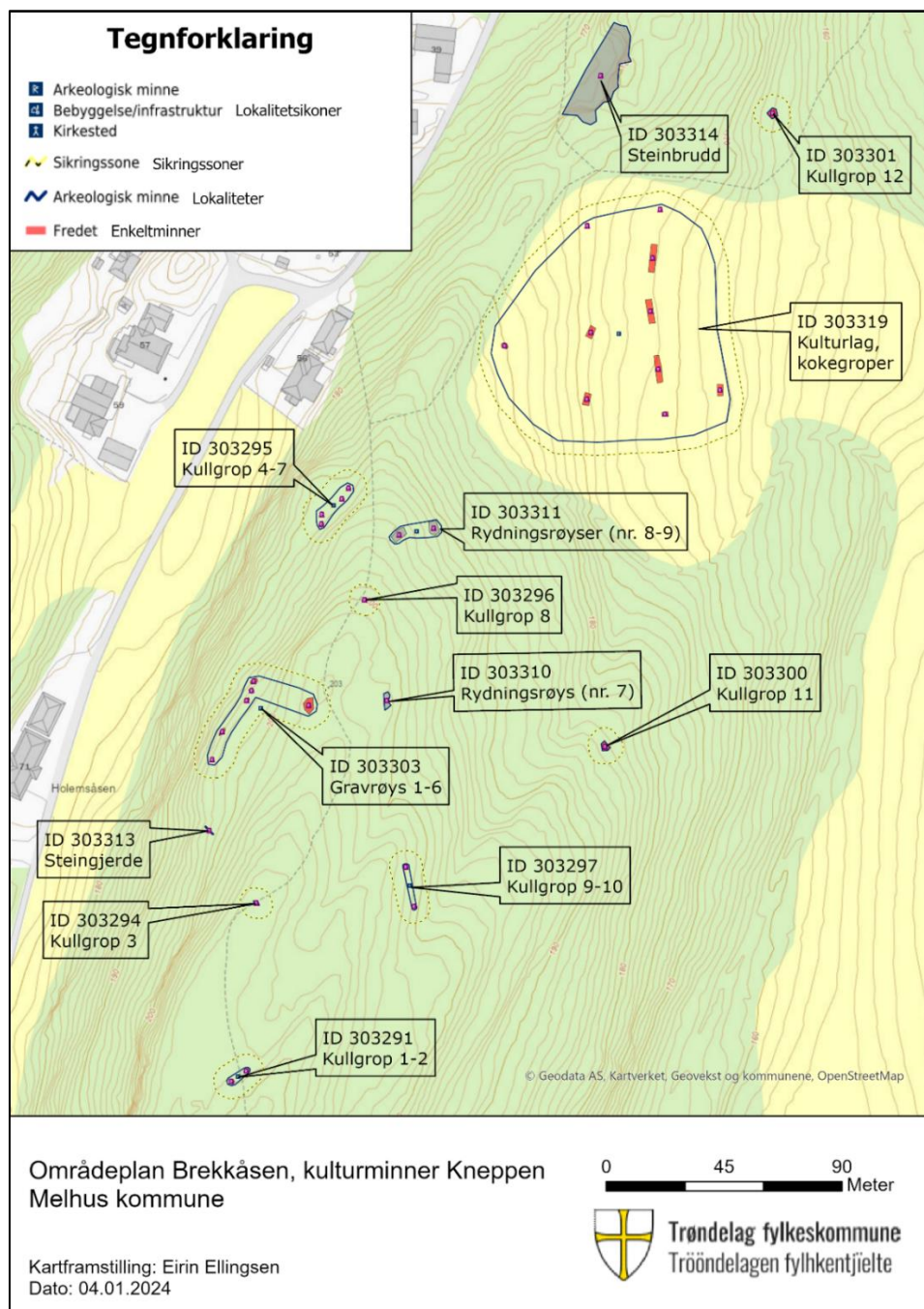

Figur 11: Kart over prognoseområdet på område 6.

Grunneier på område 6 hadde ikke gitt tillatelse til at vi kunne utføre søkesjaktning på hans eiendom. Det var heller ikke anledning til å gjennomføre en åkervandring, da eiendommen ikke var pløyd da vi besøkte område 5 i november. Melhus kommune håper å få forhandlet fram en tillatelse til arkeologisk registrering våren 2024 og vi avventer tilbakemelding på dette.

6 FUNN OG RESULTAT

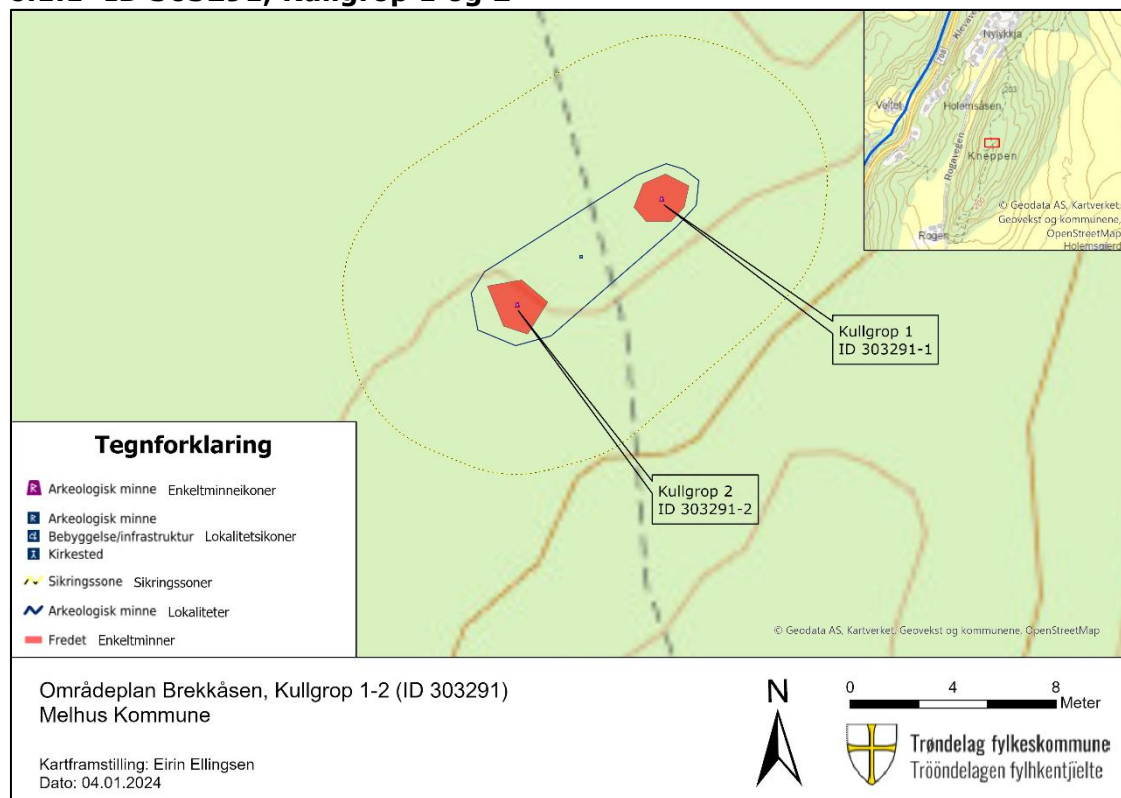
I dette kapittelet presenteres først funnene fra den visuelle registreringen, der de fleste funnene er gjort på Kneppen (se fig. 12). Deretter følger funnene fra søkesjaktingen.

Figur 12: Kart over kulturminnene på Kneppen.

6.1 Kullgroper

6.1.1 ID 303291, Kullgrop 1 og 2

Figur 13: Kart over kullgrop 1 og 2 (ID 303291).

Kullgrop 1 og 2 ligger på hver sin side av en tursti langs ryggen av Kneppen. De ligger på en større flate, ikke så langt fra trafostasjonen.

ID 303291-1, Kullgrop 1: 170 cm i diameter i topp og 60 cm i diameter i bunn. Den er 60 cm dyp. Mot NØ er det en 120 cm bred og 20 cm høy voll. Det er spredte kullbiter i denne vollen. Det er 10 cm kull i bunn av kullgropen under 3-10 cm torv.

En kullprøve fra bunnen av kullgropen er datert til middelalder, 1175-1258 e.Kr.

Figur 14: Kullgrop 1 (ID 303291-1) sett mot N. Foto: EE/TRFK.

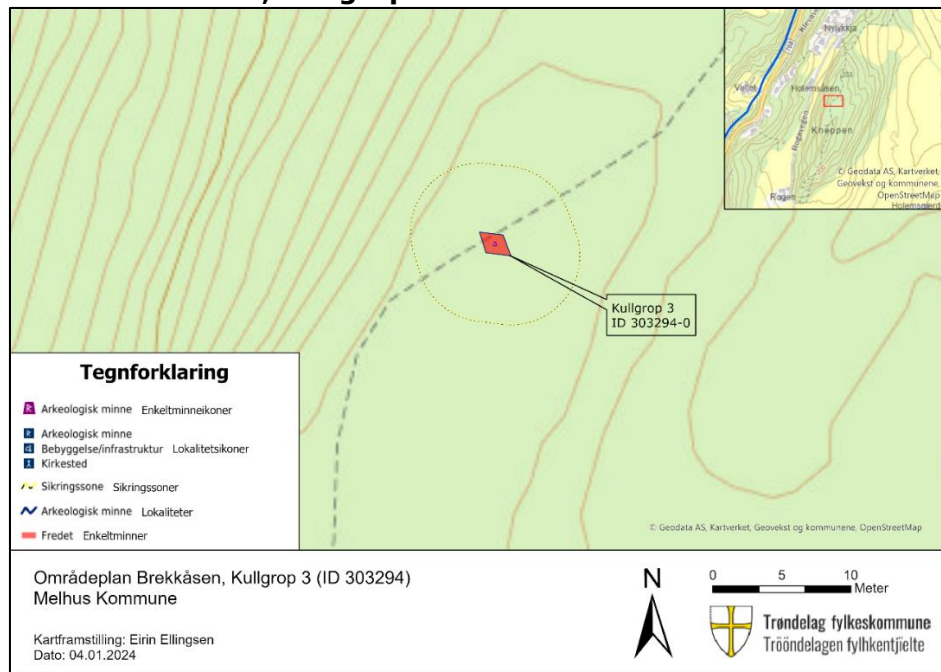
ID 303291-2, Kullgrop 2: 160 cm i diameter, 40 cm dyp. Kullgropen har en lav voll hele veien rundt bortsett fra mot NØ hvor det er flatt fram til stien. Vollen rundt er opp til 180 cm bred og 10-20 cm høy.

Profil jordborstikk: 4 cm torv, 18 cm brun sandgrus, 6 cm mørkebrun sand med kullbiter.

Figur 15: Kullgrop 2 (ID 303291-2) sett mot NV. Foto: EE/TRFK.

6.1.2 ID 303294, Kullgrop 3

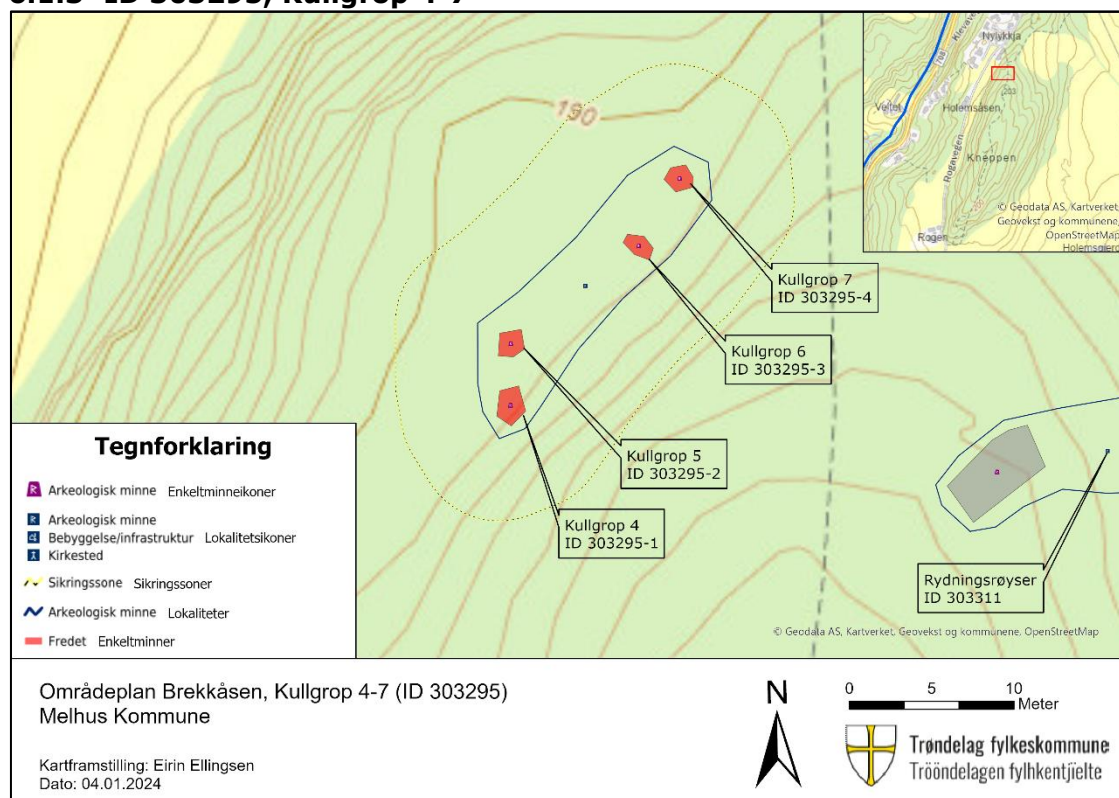
Figur 16: Kart over kullgrop 3 (ID 303294).

Kullgrop 3 ligger lang stien i enden av en flate på toppen av Kneppen. Den er 170 cm i diameter, 45 cm dyp. Det er en svak antydning til en voll mot SØ. Profil jordborstikk: 20 cm brun sand, 5 cm med kull.

Figur 17: Kullgrop 3 (ID 303294) mot SØ. Foto: EE/TRFK.

6.1.3 ID 303295, Kullgrup 4-7

Figur 18: Kart over kullgrup 4-7 (ID 303295).

ID 303295 består av 4 kullgroper som ligger på en flate i skråningen på vestsiden av Kneppen. En kullprøve fra kullgrup 6 ble datert til førromersk jernalder (353-170 f.Kr.). De fleste kullgroper er fra middelalderen, så kullgrup 6 fikk en atypisk datering. Det kan være at kullgrup 6 representerer en annen form for aktivitet enn kullframstilling, men ut ifra form og innholdet av kull er den tolket som en kullgrup.

ID 303295-1, Kullgrop 4: Den måler 140 x 140 cm og har noe uklar avgrensning. Den er 40 cm dyp. Profil i jordbor viser et sotholdig lag ca. 8 cm dypt og noen kullinser. Kullgropen ligger på et platå på vestsiden av Kneppen, like ved kullgrop 5.

ID 303295-2, Kullgrop 5: Denne fremstår som avlang og er 110 cm lang, 30 cm dyp. Rundt kullgropen er det antydning til en voll som er tydeligst mot NV. Kullgropen ligger på et platå på vestsiden av Kneppen. Kullgrop 4 ligger like ved. Profil jordborstikk: 6 cm mørkegrå sandjord, 3 cm kull, 12 cm rødbrun sand.

Figur 19: Kullgrop 5 (ID 303295-2) i forgrunnen, kullgrop 4 (ID 303295-1) i bakgrunnen. Sett mot S.
Foto: EE/TRFK.

ID 303295-3, Kullgrop 6: Avlang kullgrop på 110 x 150 cm, 30 cm dyp. Det er ikke tydelig voll rundt. Kullgropen ligger på et platå på vestsiden av Kneppen, rett ved siden av kullgrop 7. Profil jordborstikk: 5 cm mørkegrå sandjord, 11 cm gråbrun sand, 2 cm kull, 12 cm rødbrun sand.

En kullprøve fra bunnen av gropen ble datert til førromersk jernalder, 353-170 f.Kr.

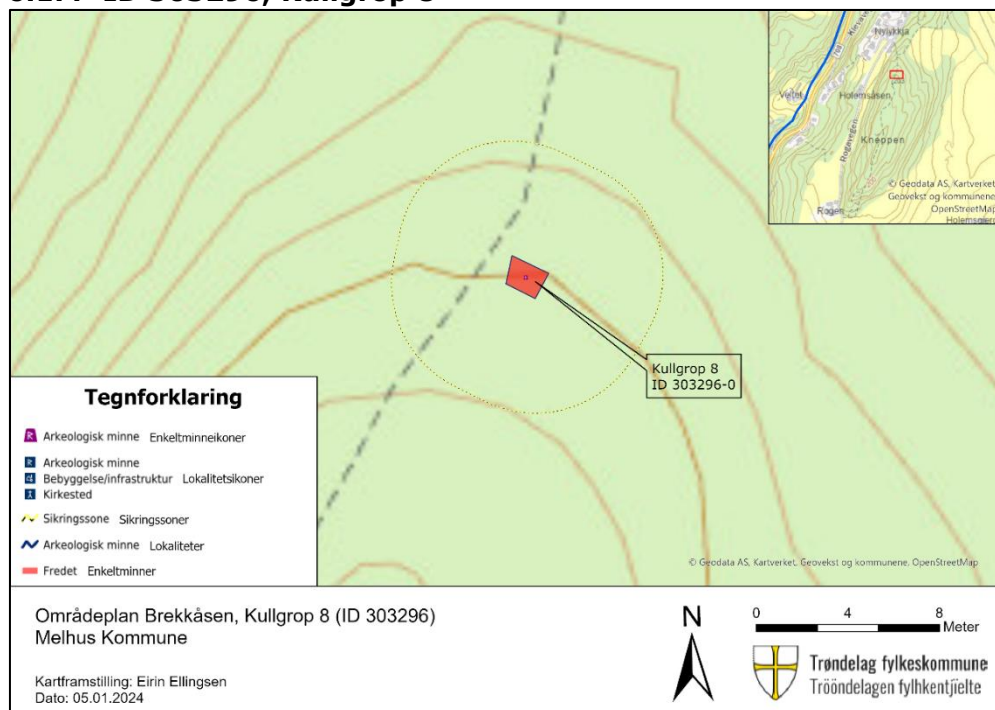
Figur 20: Kullgrop 6 (ID 303295-3) med utsikt over platået kullgropen ligger på. Sett mot NV. Foto: EE/TRFK.

ID 303295-4, Kullgrop 7: 170 x 160 cm, med dybde på ca. 30 cm. Det er 3-4 cm kullag under 21 cm podsolprofil. Noe sot i topplaget under torv/gress. Det er uklar avgrensning på gropa, og ingen tydelig voll.

Figur 21: Kullgrop 7 (ID 303295-4) sett mot NNW. Foto: RSS/TRFK.

6.1.4 ID 303296, Kullgrop 8

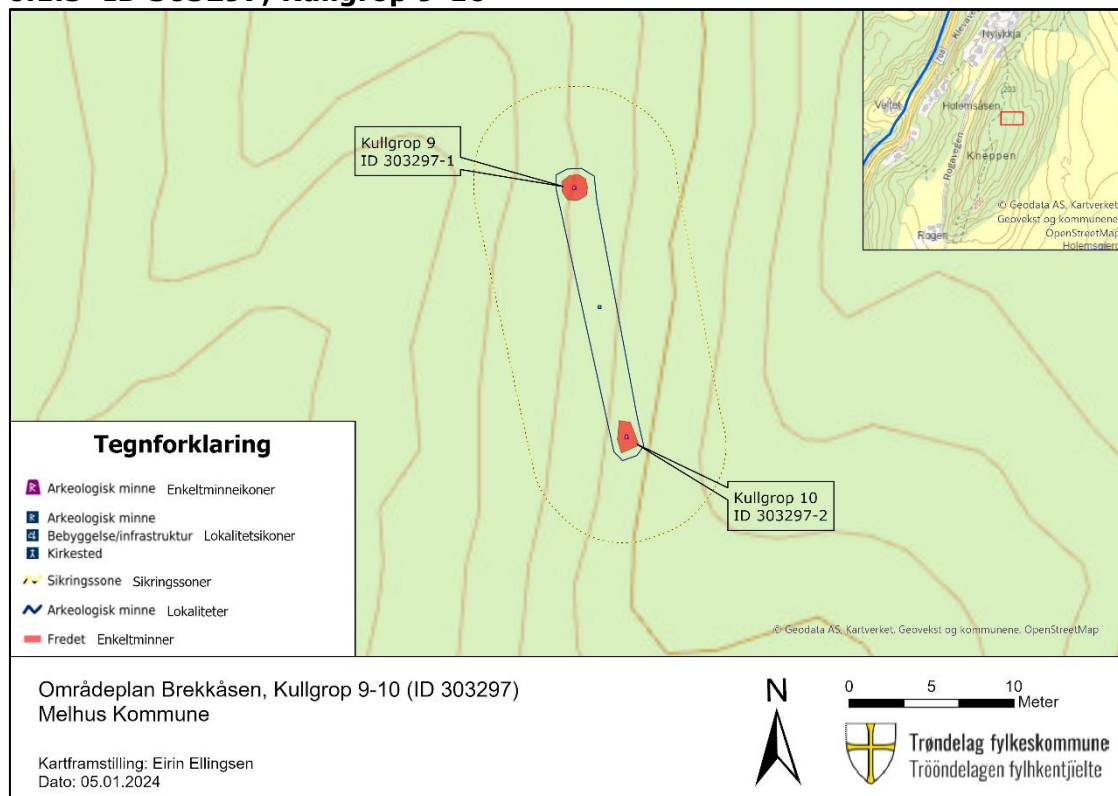
Figur 22: Kart over kullgrop 8 (ID 303296).

Tilnærmet firkantet hull som måler 70 x 80 cm og er 25 cm dypt. Den har veldig rette kanter, og det er et solid 5 cm tykt lag med kull i gropen. Under kullet er det berg eller stor stein. Formen virker moderne, men kullet tilsier kullgrop. Kullgropen ligger like ved stien.

Figur 23: Kullgrop 8 (ID 303296), sett mot S. Foto: EE/TRFK.

6.1.5 ID 303297, Kullgrop 9-10

Figur 24: Kart over kullgrop 9-10 (ID 303297).

ID 303297 består av 2 kullgroper som ligger i skrånende terreng på østsiden av Kneppen. Gropene ligger 15 meter fra hverandre.

ID 303297-1, Kullgrop 9: 120 cm i diameter, 45 cm dyp. Det er ikke tydelig voll rundt. Kullgropen ligger i en svakt hellende skråning nedenfor et høydedrag. Profil i jordborstikk: 17 cm mørkebrun sandjord, 4 cm mørkebrun sandjord med kull. Berg i bunn.

Figur 25: Kullgrop 9 (ID 303297-1) sett mot N. Foto: EE/TRFK.

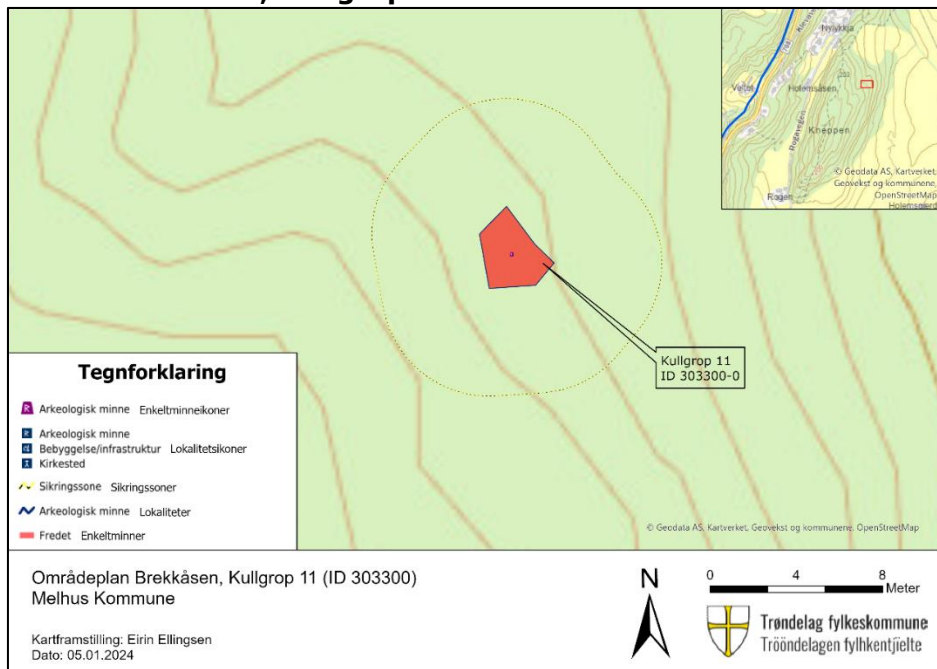

ID 303297-2, Kullgrop 10. 130 x 150 cm. 40 cm dyp mot Ø, 80 cm dyp mot V.
Kullgropen ligger i en skråning, og det er rester etter en voll rundt gropen nederst i skråningen mot Ø. Jordbor viser at det er et 15-20 cm lag med kull like under torven.

Figur 26: Kullgrop 10 (ID 303297-2) sett mot Ø. Foto: EE/TRFK.

6.1.6 ID 303300, Kullgrop 11

Figur 27: Kart over kullgrop 11 (ID 303300).

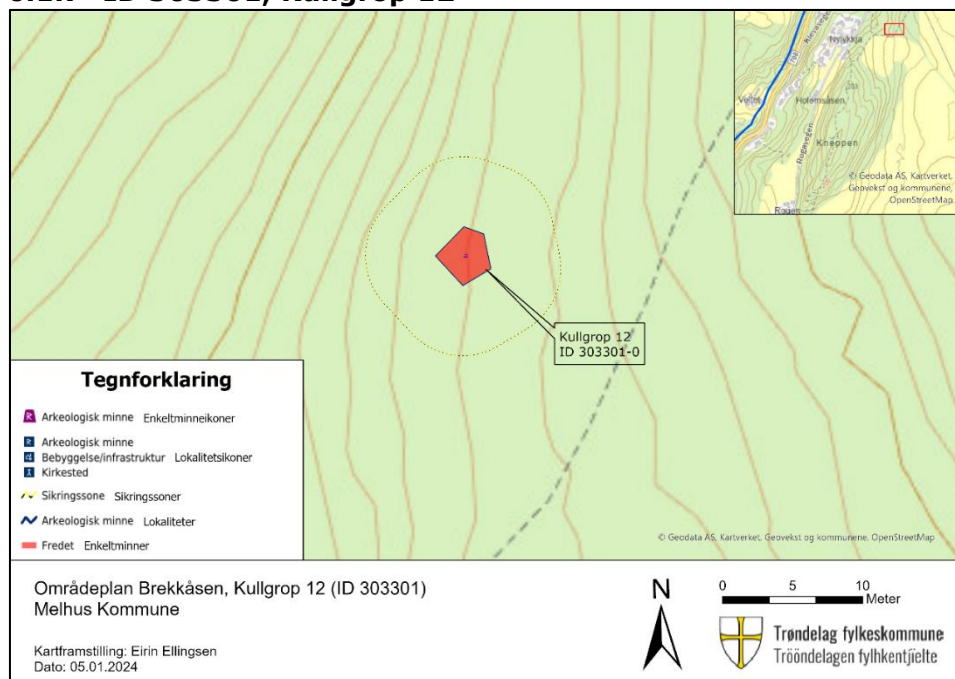
Kullgrop 11 måler 160 m x 140 cm, dybde 40 cm. Det er antydning til voll rundt. I bunnen er det ca. 19 cm mørkegrå sandmasser med noe kull. Det er mest kull de nederste 2-3 cm. Kullgropen ligger i lett skrånende terreng på østsiden av Kneppen.

Figur 28: Kullgrop 11 (ID 303300) sett mot N. Foto: RSS/TRFK.

6.1.7 ID 303301, Kullgrop 12

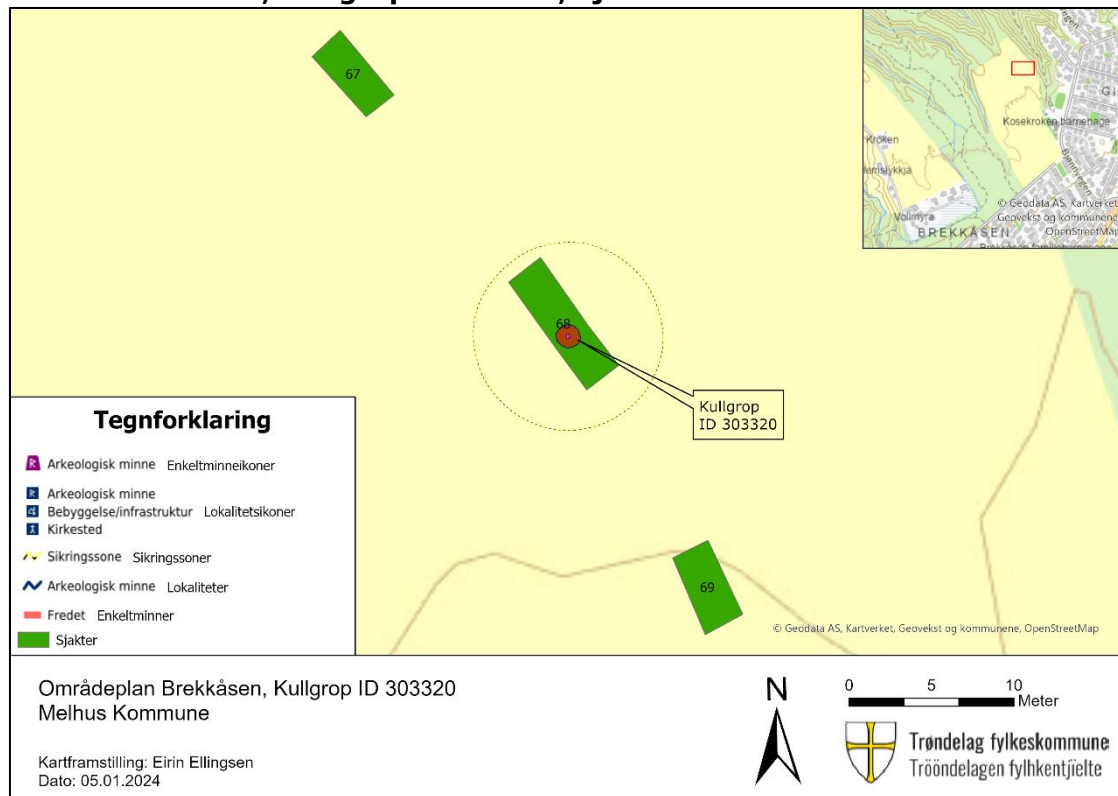
Figur 29: Kart over kullgrop 12 (ID 303301).

Kullgrop 12 måler 120 x 120 cm, dybde 15 cm. Den ligger i skrånende terreng nord på Kneppen, og framstår som en knapt synlig forsenkning i terrenget. Under 7 cm torv er det 15 cm mørkegrå sandmasser, deretter 30 cm kullblandet skogsundergrunn. En kullprøve fra bunnen ble datert til middelalder, 1034-1156 e.Kr.

Figur 30: Kullgrop 12 (ID 303301) sett mot NØ. Foto: RSS/TRFK.

6.1.8 ID 303320, Kullgrop område 4, sjakt 68

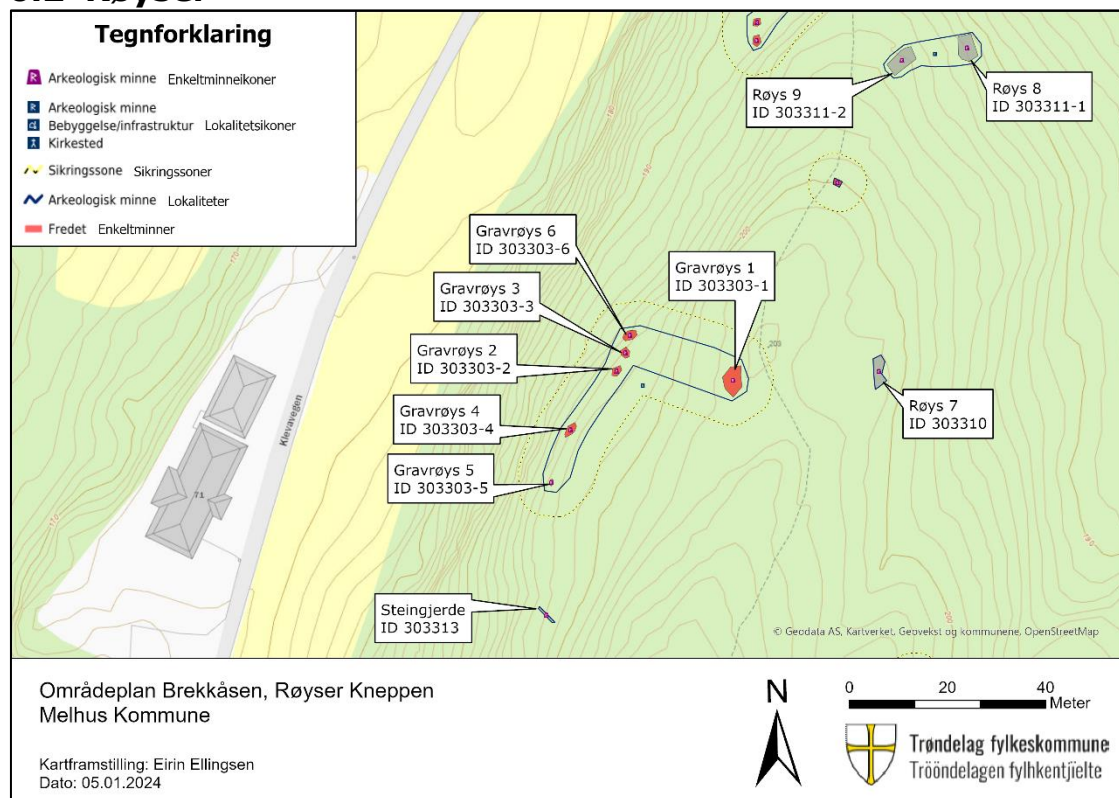
Figur 31: Kart over plassering av kullgrop ID 303320 på område 4.

Kullgrop ID 303320 var det eneste funnet fra område 4. Området har vært oppdyrket i alle fall siden 50-tallet, og det gikk tydelige plogspor gjennom kullgropen. Den målte 140 cm i diameter, og besto av kull og mørkebrun til grå silt. Kullgropen lå i leire.

Figur 32: Kullgrop (ID 303320) område 4, sjakt 68, sett mot N. Foto: EE/TRFK.

6.2 Røysen

Figur 33: Kart over plassering av røysene på Kneppen.

På Kneppen ble det funnet 9 røysen, hvorav 6 tolkes som førreformatoriske gravrøysen og 3 som rydningsrøysen fra moderne tid.

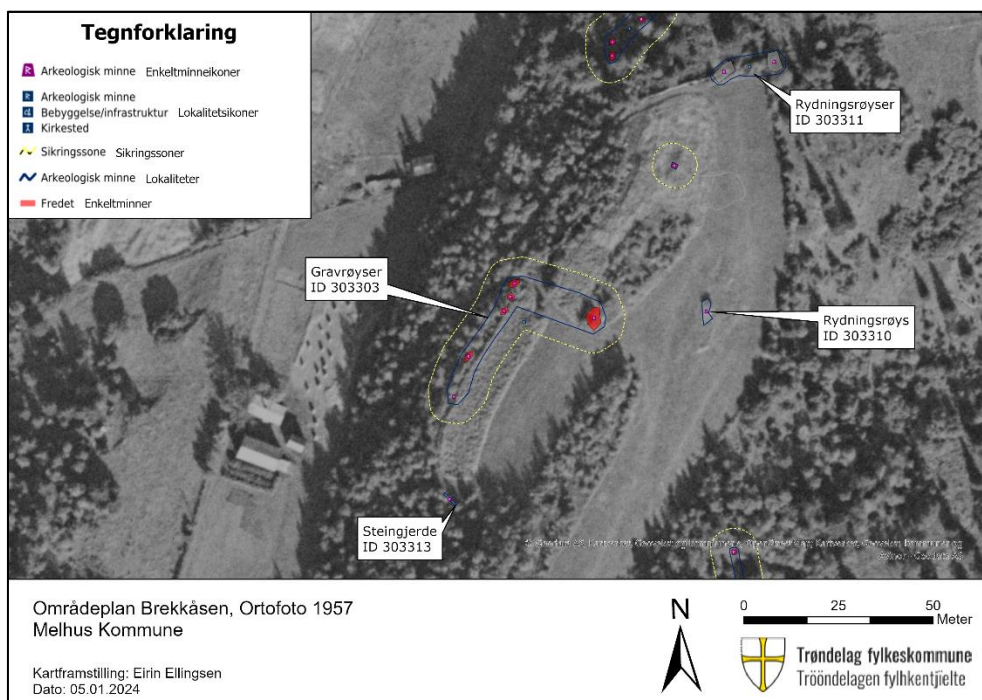
På ortofoto ser man at flatene rundt røysene har vært dyrket mark i alle fall mellom 1947 og 1964, med størst utstrekning fra 1956-1964. Plasseringen av røysene sammenfaller med kanten av oppdyrket mark. Det er selvfølgelig mulig at alle røysene er rydningsrøysen, men de tolkes forskjellig ut fra oppbygging og plassering.

Gravrøys 1 har en sentral plassering ved det høyeste punktet på Kneppen med god utsikt mot vest, men også utsikt mot øst. Den er også pent oppbygd med jevnstor, rund stein. De mindre røysene nummerert 2-6 ligger som perler på en snor langs vestsiden av det oppdyrkede platået, med fin utsikt mot vest. De var veldig mosedekt, men rask avtorvning viste at de fleste av var pent oppbygd. Et par var mer rotete, men de tolkes til å tilhøre rekken av gravrøysen.

Røys 7 øst for gravrøys 1 og røys 8-9 mot nord tolkes som rydningsrøysen. Disse ligger lavere i terrenget og har ikke like god utsikt. De er også mer vilkårlig oppbygget, med stein i forskjellig størrelser og fasonger. De tolkes derfor som rydningsrøysen.

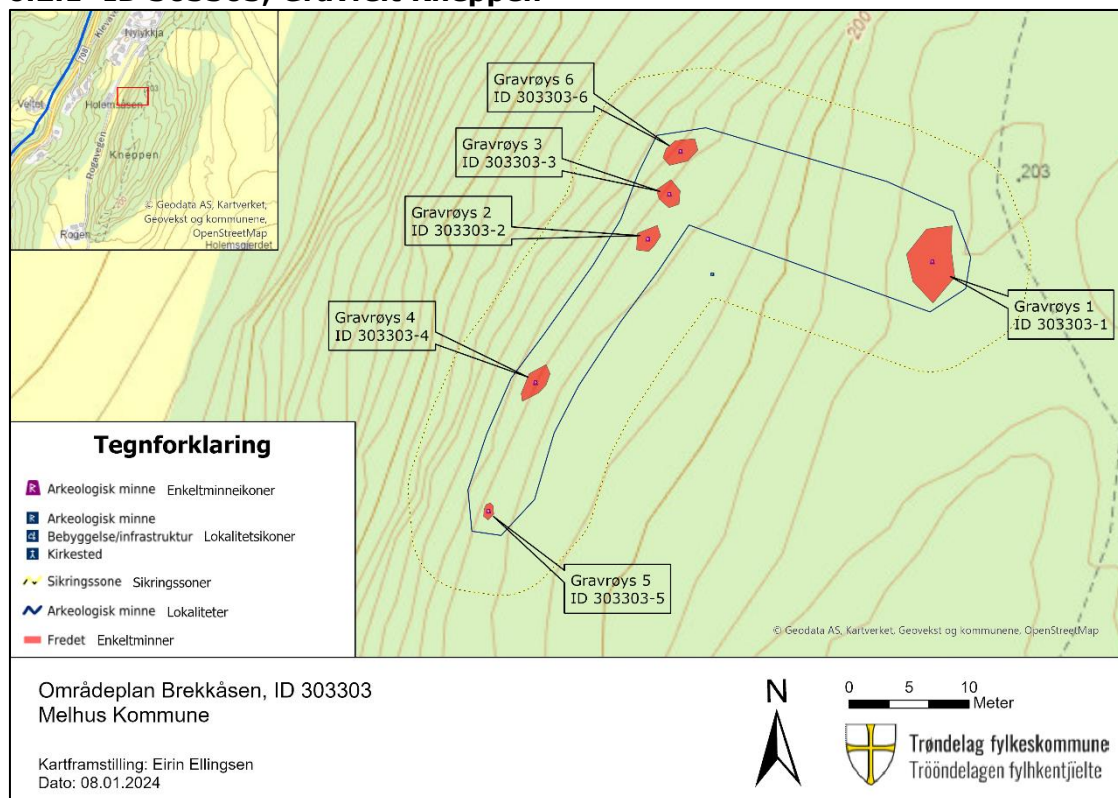

Figur 34: Gravrøyser på Kneppen lagt over ortofoto fra 1947

Figur 35: Gravrøyser på Kneppen lagt over ortofoto fra 1957.

6.2.1 ID 303303, Gravfelt Kneppen

Figur 36: Kart over gravfelt ID 303303.

Lokaliteten består av 6 røyser som ligger på toppen og vestsiden av Kneppen. Gravrøys 1 er størst og ligger på toppen, mens gravrøys 2-6 er mindre og ligger langs et platå nedenfor og vest for gravrøys 1. Gravrøysene er nummerert etter rekkefølgen de ble funnet i.

Gravrøys 1 har god utsikt mot vest, men også utsikt mot øst. Den er pent oppbygd med jevnstor, rund stein. De mindre røysene nummerert 2-6 ligger som perler på en snor langs vestsiden av det oppdyrkede platået, med fin utsikt mot vest. De var veldig mosedeckt, men rask avtorving viste at de fleste av var pent oppbygd. Et par var mer rotete, men de tolkes til å tilhøre rekken av gravrøys.

ID 303303-1, Gravrøys 1.

Gravrøys 1 er oval og måler 5 x 3,8 meter. Den er 1 meter høy mot SV. Røysen ligger på toppen av kammen henvendt mot SV. Den består av løftestor rundkamp. Røysen er veldig overgrodd av mose og trær, og er derfor vanskelig å definere nøyaktig avgrensning på. I dag ligger gravrøysen like ved en bred sti.

Figur 37: Gravrøys 1 (ID-303303-1) sett mot NØ. Foto: EE/TRFK.

ID 303303-2, Gravrøys 2

Gravrøys 2 måler 1,5 x 2,5 m og er 0,6 meter høy. Gravrøysen ligger i en skråning rett nedenfor et lite platå. Toppen av røysa er på høyde med platået. Gravrøysen har god utsikt mot V. Den består av løftestor rundkamp med noen flate bruddstein på toppen. Gravrøysen er overgrodd av mose og trær.

Figur 38: Gravrøys 2 (ID 303303-2) sett mot Ø. Foto: EE/TRFK.

ID 303303-3, Gravrøys 3.

Gravrøys 3 er 2,5 m i diameter og 0,6 m høy. Det er en hovedkonsentrasjon av stein i midten som måler 0,9 x 1,2 meter. Hovedkonsentrasjonen består av noen store stein på 30-50 cm lengde, med knyttnevestor stein inntil. Rundt hovedkonsentrasjonen er steinene mer spredt, men fortsatt tolket til å tilhøre røysen. Gravrøysen ligger i en skråning nedenfor et flatt platå, med god utsikt mot NV.

Figur 39: Gravrøys 3 (ID 303303-3) sett mot N. Foto: EE/TRFK

ID 303303-4, Gravrøys 4

Gravrøys 4 måler 3,2 x 1,8 m og er 0,7 meter høy. Gravrøysen ligger i en skråning nedenfor et platå og består av løftestor rundkamp. Den er meget overgrodd med mose og trær, og kun noen stor rundkamp stakk opp av mosen. Litt avtorving og stikk med jordbor avslørte at det lå flere, mindre stein mellom de synlige steinene. En samling trær har også vokst opp midt i røysen, noe som kan ha presset stein utover og nedover skråningen. Gravrøysen har god utsikt mot V.

Figur 40: Gravrøys 4 (ID 303303-4) sett mot Ø. Foto: EE/TRFK.

ID 303303-5, Gravrøys 5

Gravrøys 5 er en liten gravrøys på 1,4 m x 0,9 m, 0,5 m høy. Gravrøysen ligger i en skråning like nedenfor et platå, med god utsikt mot V. Røysen har et kantkjede med 3-4 større steiner på 30-40 cm lengde ytterst, fylt med mindre stein på ca. 15 cm lengde på innsiden, mot platået i Ø.

Figur 41: Gravrøys 5 (ID 303305-5) sett mot V. Foto: EE/TRFK.

ID 303303-6, Gravrøys 6.

Gravrøys 6 er 2,8 x 1,5 m med to knapt løftbare store steiner sentralt, og betydelig mindre steiner rundt og under. Røysa framstår ikke høyere enn høyden på de største steinene (ca. 50 cm), men det er mye vegetasjon, store trær, røtter og jord som gjør det vanskelig å få full oversikt over størrelse på røysa. Den ligger i en "sving", med sti som virker godt opparbeidet. Stien deler seg like etter denne svingen, så røysa ligger i et slags stikryss. Røysa ligger også i en skråning, på rekke med flere andre røyser. Ovenfor skråningen ligger et platå.

Figur 42: Gravrøys 6 (ID 303303-6) sett mot S. Foto: RSS/TRFK

ID 303310, Røys 7, Ikke fredet.

Røys 7 ligger like i utkanten av et platå, delvis nedover skråning. Mosegrodd, men ellers nokså tydelig i terrenget. Røysen er dråpeformet og er 3,7 m på det lengste, og 2 m bred midt på. Den er ca. 30 cm høy fra platåsiden, 90 cm fra skråningen. Røysen består av mange små stein og mellomstore stein, både runde og avlange. De ligger litt "rotete" til, og noen ligger løst i torva. Den ligger ikke langt fra gravrøys 1.

Figur 43: Røys 7 (ID 303310) sett mot SV. Foto: RSS/TRFK.

6.2.2 ID 303311, Røys 8-9, Ikke fredet

ID 303311 består av 2 røysen som ligger i tilknytning til tidligere dyrket mark, tolket som rydningsrøysen på grunn av uryddig form og ugunstig plassering.

ID 303311-1, Røys 8: 5-6 m lang, 1,5 m bred. Den består av store bruddstein, flere av dem er 0,5 m lange. Det er mye småstein, torv og småkvist imellom. Røysen ligger langs en sti, og med gjerde like inntil nedenfor. Det ligger stein oppover i en streng mot vest, kanskje som et gjerde eller en grensemarkering.

ID 303311-2, Røys 9: Samling steiner av varierende størrelse, mulig rest av steingard. Den er 5-6 m lang øst-vest og 1,5-2 m bred nord-sør. Trolig sammenheng med røys like øst, og kan nok knyttes til jordbruk.

Figur 44: Røys 8 (ID 303311-1) sett mot Ø. Foto: RSS/TRFK

6.2.3 ID 303313, Steingjerde, ikke fredet

Rekke med steiner, 4,7 m lang, 0,6-0,8 m bred og 0,3 m høy. Strukturen består av en stor stein, ellers ca. hodestor rundkamp i en rekke. Strukturen er dekket av mose. En sti går rett over strukturen, og her er mosen slitt vekk. Den ligger i sørenden av platået gravrøysene ligger langs, og er orientert NV-SØ. Gjerdet markerer trolig et skille mellom innmark og utmark.

Figur 45: Steingjerde (ID 303313), sett mot S. Gjerdet går mellom jordbor og GPS-stang. Foto: EE/TRFK.

6.3 Andre funn fra visuell registrering

6.3.1 ID 303314, Steinbrudd, ikke fredet

Steinbrudd fra etterreformatorsk tid, sannsynligvis brukt av de omkringliggende gårdene. Spor etter "bor" observert i fjellveggen på to steder.

Figur 46: Steinbrudd (ID 303314) sett mot S. Spor etter "bor" er synlig midt på bidet. Foto: EE/TRFK.

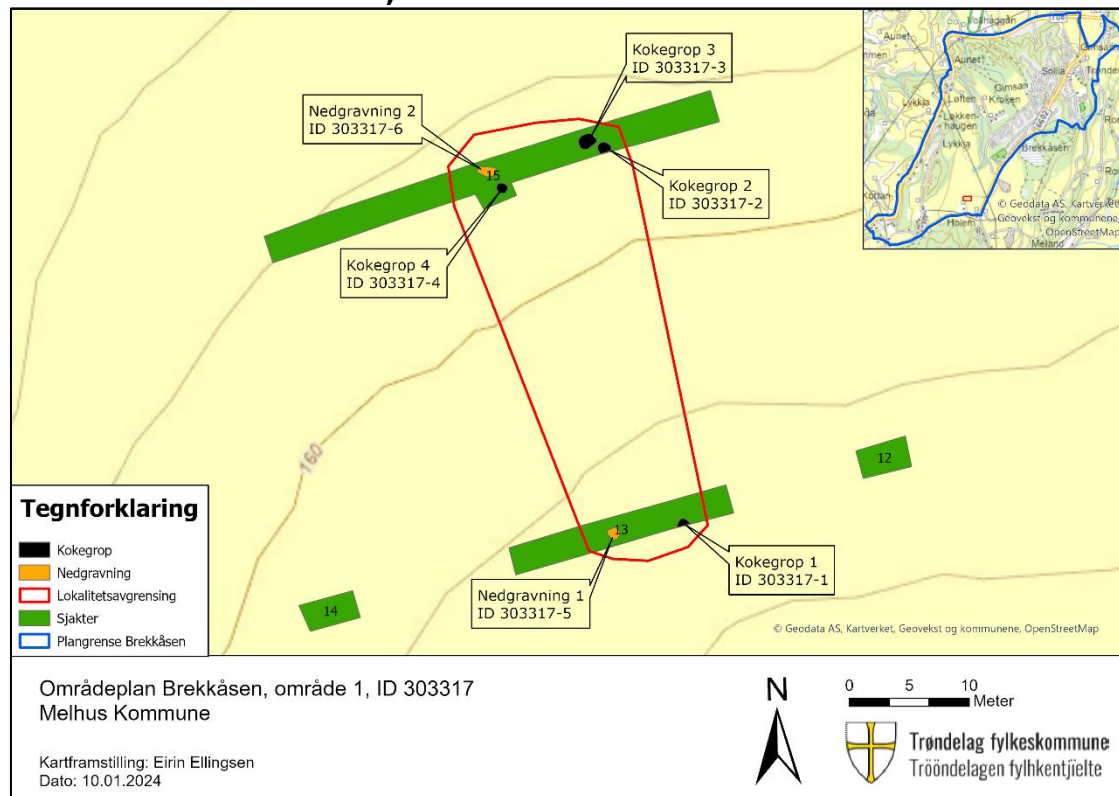
6.3.2 ID 303316, Hulvei ved område 4

Nordvest for område 4 ble det funnet en rest av en hulvei. Den er ca. 18 meter lang.

Figur 47: Hulvei (ID 303316) sett mot SØ. Foto: RSS/TRFK.

6.4 Område 1 Holem, ID 303317

Figur 48: Kart over område 1, ID 303317.

ID 303317 er en lokalitet med 4 kokegroper og 2 nedgravninger. Lokaliteten ligger i svakt skrånende terreng, og undergrunnen ved strukturene er sandholdig silt med småstein. Vest for strukturene går undergrunnen over til grå silt og leire i begge sjaktene, så lokaliteten strekker seg trolig ikke mye lenger mot vest. Likedan er det leire i sjakt 12, så lokaliteten strekker seg trolig ikke lengre mot øst. Avstanden mellom sjakt 13 og 15 er omtrent 30 meter. Det ligger trolig flere bosetningsspor mellom de to sjaktene, og lokaliteten kan også strekke seg mot nord eller sør.

To av kokegropene ble datert, en fra hver sjakt, og begge ble datert til førromersk jernalder. Kokegrop 1 i sjakt 13 ble datert til 351-159 f.Kr., og kokegrop 4 i sjakt 15 ble datert til 355-173 f.Kr. Dateringene stemmer ganske godt overens.

Lokaliteten kan trolig knyttes til lokalitet ID 136338 som ligger 200 meter mot sørøst, og det store gravfeltet (ID 73215) 370 meter mot øst. Nedgravningene inneholdt ikke kull, brent leire eller andre spor på overflaten som kan si noe om funksjon.

6.4.1 ID 303317-1, Kokegrop 1

Halvparten av en nedpløyd kokegrop. Den ble ikke gravd fram i sin helhet, da nok av gropen vistes til at størrelsen og sammensetning kunne bedømmes. Den var også ganske skadet. Det eneste som er igjen er et flekkete lag med grå siltsand og kull. 4 litt større skjørbrante stein vises. Det er også et parti med rødbrent silt. Kokegropen måler 95 cm langs søndre sjaktvegg, og lengste utstrekning mot nord er 50 cm. Det er ikke noe synlig profil på kokegropa i sjaktveggen.

En kullprøve fra plan ble datert til 351-159 f.Kr., førromersk jernalder.

Figur 49: Kokegrop 1 (ID 303317-1). Gul sirkel markerer kull datert til førromersk jernalder. Foto: EE/TRFK.

6.4.2 ID 303317-2, Kokegrop 2

115 cm i diameter. Kokegropen ligger litt inn i sjaktveggen mot sør. Kokegropen består av grå og brun sand med kull, brent leire og skjørbrant stein. Den framstår som forholdsvis intakt.

Figur 50: Kokegrop 2 (ID 303317-2). Foto: EE/TRFK.

6.4.3 ID 303317-3, Kokegrop 3

145 x 125 cm. Kokegropen består av mørkegrå siltsand, kull, brent leire og skjørbrent stein. Den framstår som forholdsvis intakt.

Figur 51: Kokegrop 3 (ID 303317). Foto: EE/TRFK.

6.4.4 ID 303317-4, Kokegrop 4

Ca. 90 cm i diameter. Siste rest av en kokegeop. Den framsto først som en linse med kull i sjaktveggen før sjakten ble utvidet. Nordre tupp ble derfor gravd bort, noe som skapte et snitt: kullmassene er 6 cm på det tykkeste. Kokegropen består av mørkegrå sandsilt, kull, skjørbrent stein og stein som ikke er knekt.

En kullprøve fra snittet ble datert til 355-173 f.Kr., førromersk jernalder.

Figur 52: Kokegrop 4 (ID 303317-4). Foto: EE/TRFK.

Figur 53: Snitt av kokegrop 4 (ID 303317-4). Gul sirkel markerer kull datert til førromersk jernalder. Foto: EE/TRFK.

6.4.5 ID 303317-5, Nedgravning 1

Tilnærmet rund nedgravning bestående av brun siltjord og noe småstein. Det er noen kullbiter i jorda. Et lite snitt ved en stein vest i strukturen viser at den er i alle fall 10 cm dyp. Det er vanskelig å bedømme alder på nedgravningen, men den har ganske markante kanter og ligner nedgravningen i nærheten av kokegrop 2-4. Den tolkes derfor som førreformatorisk og til å ha en sammenheng med kokegropene.

Figur 54: Nedgravning 1 (ID 303317-5) sett mot N. Foto: EE/TRFK

6.4.6 ID 303317-6, Nedgravning 2

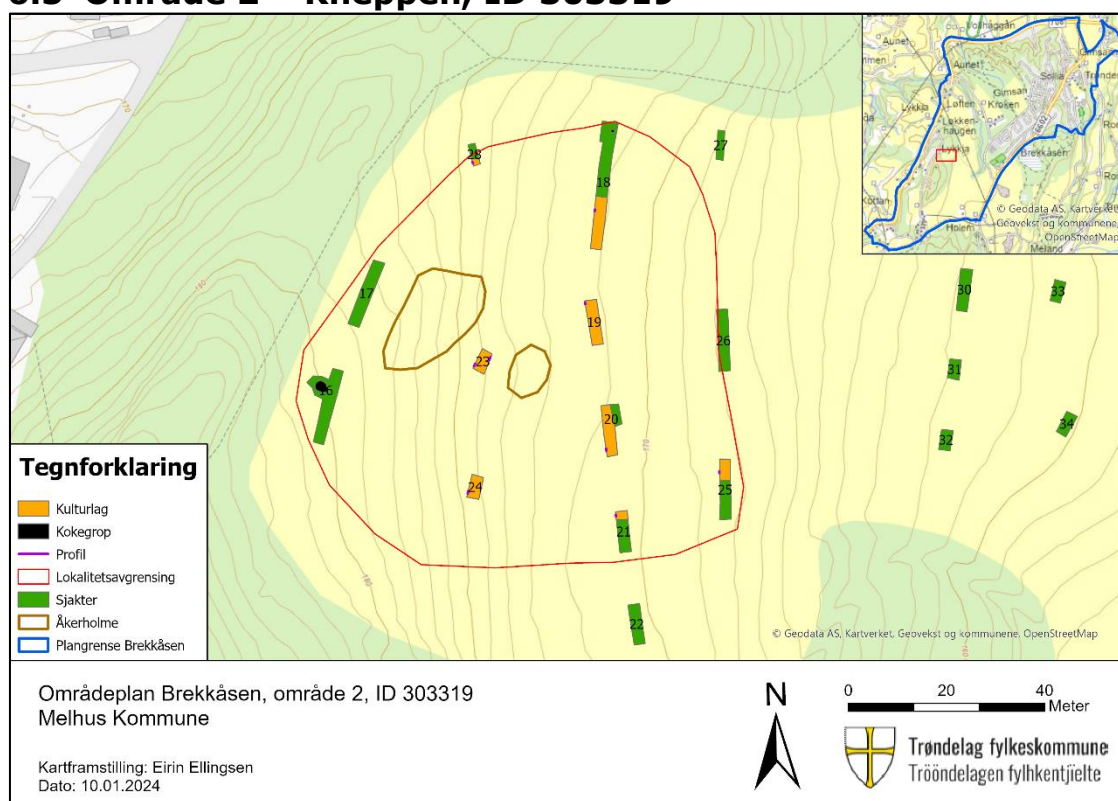
Avlang nedgravning som måler 160 x 85 cm. Et lite snitt ved et steinopptrekk i S viser at strukturen er i alle fall 20 cm dyp. Nedgravningen består av sandsilt i samme farge som matjorda. Det er en del småstein i toppen og nedover i strukturen. Det er vanskelig å bedømme alder på nedgravningen, men den er markant, dyp, ligger ved en kokegrop og ligner på nedgravningen ved kokegrop 1. Den tolkes derfor som førreformatorisk og til å ha en sammenheng med kokegropene.

Figur 55: Nedgravning 2 (ID 303317-6) i forgrunnen. Kokegrop 4 ligger bak til høyre, og kokegrop 2-3 ligger i bakgrunnen til venstre. Foto: EE/TRFK.

6.5 Område 2 – Kneppen, ID 303319

Figur 56: Kart over lokalitet ID 303319.

ID 303319 er en lokalitet med 2 kokegroper og kulturlag. Kulturlaget er påvist i 8 sjakter og er stort sett mellom 10 – 15 cm tykt, men i noen sjakter er det tykkere. I noen sjakter har kulturlaget samme farge som matjorden, og i noen sjakter er kulturlaget mørkegrått/gråbrunt. Laget er kompakt, homogent og inneholder kullbiter. I mange av sjaktene er kulturlaget bare synlig som en litt mer kompakt og mer kullholdig versjon av matjorden.

Kulturlaget ble påvist fra mellom de to åkerholmene i vest til kanten platået nedenfor åkerholmene i øst. I nord er avgrensning satt på bakgrunn av kokegropen nord i sjakt 18 og den lille resten med kulturlag i sjakt 28. I sør er kulturlaget avgrenset i sjakt 21 og 25. Undergrunnen gikk over til leire sør i sjakt 21 og i sjakt 22, ellers var undergrunnen i sjaktene innenfor lokaliteten stort sett sandholdig silt.

I sjakt 23 mellom to åkerholmer var laget trefaset, med et topplag og bunnlag av mørkegrå siltsand med kullbiter. I midten var det en lysere brun fase. En kullprøve fra topplaget ble datert til førromersk jernalder (354-173 f.Kr) og bunnlaget ble datert til overgangen mellom yngre steinalder og bronsealder (1950-1778 f.Kr.). Kokegrop 5 i sjakt 16 er også datert til førromersk jernalder (400-235 f.Kr), en datering som sammenfaller ganske godt med datering av topplaget i sjakt 23. Den lysere brune fasen mellom topp og bunn i sjakt 23

representerer trolig en overgangsfase mellom aktivitet i yngre steinalder/bronsealder og førromersk jernalder.

Dateringene i sjakt 23 representerer en tidshorisont på rundt 1500 år. Kokegrop 5 og toppen av kulturlaget representerer trolig aktivitet knyttet til det store gravfeltet mot sørøst (ID 73215). Det er fri utsikt fra Kneppen til ID 73215, og lokalitetene ligger på omtrent samme høydekote: 170 moh. Kulturlaget representerer trolig et dyrkingslag, basert på at store deler av kulturlaget ligger i en skråning som er uegnet for husbygging. Det kan ha ligget et hus på et av de flatere partiene hvor kokegropene ligger, men det ble ikke funnet spor etter stolpehull. Dateringen fra bunnen av sjakt 23 representerer trolig en tidligere aktivitetsfase på Kneppen. Det var kun i sjakt 23 det var tydelig av at det har vært en eldre aktivitetsfase på stedet. Sjakten ligger mellom to åkerholmer av berg, og det kan være at massene har bygget seg opp her med årene for at det skal være enklere å komme til med plog. Da kan den tidligere fasen ha blitt bevart på bunnen. Det er vanskelig å si om denne fasen også representerer jordbruk da det ikke ble gjort andre funn å knytte det til. En kan anta at området har vært skrånende også i yngre steinalder/bronsealder, og at dateringen derfor representerer en form for aktivitet. Kneppen er et markant høydedrag i et ellers slakt og åpent landskap, og har trolig vært en attraktiv plass i lang tid.

Figur 57: Lokalitet ID 303319 sett mot SV. Rød linje markerer omtrentlig avgrensning av lokaliteten. Tallene representerer sjaktnummer. Foto: EE/TRFK.

6.5.1 ID 303319-1, Kokegrop 5

Stor kokegrop på 2,7 x 2,1 meter. Den inneholder mørkegrå silt, kull og skjørbrent stein. Noen av steinene er forholdsvis store, den største er 25 cm lang. Kokegropen ligger i lysebrun silt på en høytliggende flate, med god utsikt mot SØ.

En kullprøve fra profilen i østre ende av kokegropen ble datert til 400-235 f.Kr., førromersk jernalder.

Figur 58: Kokegrop 5 (ID 303319-1), sett mot øst. Foto: EE/TRFK.

6.5.2 ID 303319-2, Kokegrop 6

Rest av en kokegrop på 65 cm i diameter. Den består av mørkegrå silt, kull og skjørbrent stein. Den ligger i lysebrun sandholdig silt. Omtrent 13 meter mot sør er utkanten av kulturlaget.

Figur 59: Kokegrop 6 (ID 303319-2) sett mot NØ. Foto: EE/TRFK.

6.5.3 ID 303319-3, Kulturlag sjakt 18

9 - 12 cm mørkegrå sandsilt med kullbiter. Laget er litt mørkere og gråere enn matjordslaget og mer homogent. Laget er gravd gjennom, og flekker av laget ligger igjen i den lysebrune siltsand-undergrunnen.

Sjakt 18, profil 1, V

- 1) 27 cm matjord
- 2) 10 cm mørkegrå sandsilt med kullbiter (kulturlag)
- 3) 5 cm lysebrun sandsilt (undergrunn)

Figur 60: Sjakt 18 (ID 303319-3) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK

6.5.4 ID 303319-4, Kulturlag sjakt 19

Kulturlag, omtrent 15 cm tykt. Kulturlaget har samme farge som matjorden, men er mer kompakt, klissent og inneholder kullspetter.

Sjakt 19, profil 1, V

- 1) 20 cm matjord
- 2) 13 cm siltsand med samme farge som matjord, men som er mer kompakt og klebrig, og inneholder kullbiter (kulturlag)
- 3) 7 cm lysebrun siltsand (undergrunn)

Figur 61: Sjakt 19 (ID 303319-4) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.

6.5.5 ID 303319-5, Kulturlag sjakt 20

8-10 cm sandsilt i samme farge som matjorda, men mer kompakt. Laget inneholder lysebrune spetter og kull.

Sjakt 20, profil 1, V

- 1) 25 cm matjord
- 2) 8 cm sandsilt i samme farge som matjorda, men mer kompakt. Inneholder lysebrune spetter og kull (kulturlag)
- 3) 2 cm lysebrun sandsilt (undergrunn)

Figur 62: Sjakt 20 (ID 303319-5) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.

6.5.6 ID 303319-6, Kulturlag sjakt 21

6-7 cm mørkegrå silt spettet med lysegrå silt og litt kull. Undergrunnen har skiftet fra brun siltholdig sand til grå silt. Kulturlaget blir tynnere til det forsvinner sør i sjakten, hvor det er et klart skille mellom matjord og undergrunn.

Sjakt 21, profil 1, V

- 1) 22 cm matjord
- 2) 7 cm mørkegrå silt spettet med grå sandsilt og kull (kulturlag)
- 3) 3 cm grå sandsilt (undergrunn)

Figur 63: Sjakt 21 (ID 303319-6) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.

6.5.7 ID 303319-7, Kulturlag sjakt 23

Kulturlag i 3 faser. Under matjorda er det en fase med siltsand som er litt mørkere gråbrunt enn matjorda og som inneholder kullbiter. Under der er det en lysere brun fase med noen kullbiter. Nederst er en ny fase med kulturlag: mørkegrå, homogen siltsand med kullbiter. Den midterste fasen representerer trolig en overgangsfase.

Sjakt 23, profil 2, Ø

- 1) 30 cm matjord
- 2) 11 cm mørkegrå siltsand med kullbiter (kulturlag)
- 3) 6 cm brun siltsand med kull (kulturlag)
- 4) 12 cm mørkegrå siltsand med kullbiter og spetter av lysebrun sand. Ujevn avgrensning i bunn (kulturlag)
- 5) 2 cm lysegrå sand (undergrunn)

Det ble tatt en kullprøve fra lag 2,3 og 4, og kullprøvene fra lag 2 og 4 ble datert. Lag 2 ble datert til 354-173 f.Kr., førromersk jernalder, og Lag 4 ble datert til 1950-1778 f.Kr., overgangen mellom yngre steinalder og bronsealder.

Figur 64: Sjakt 23 (ID 303319-7) profil 2 mot Ø. Kullprøve (markert med gul sirkel) fra lag 2 og 4 er datert. Foto: EE/TRFK.

6.5.8 ID 303319-8, Kulturlag sjakt 24

Kulturlag 10-15 cm tykt. Laget består av mørkegrå siltsand med kullbiter og lysebrune sandspetter. Sjakten ligger i en slak skråning og laget er tykkest mot øst, nederst i skråningen

Sjakt 24, profil 1, V

- 1) 20 cm matjord
- 2) 10 cm mørkegrå siltsand med kullbiter og lysebrune sandspetter (kulturlag)
- 3) 8 cm lysebrun siltsand (undergrunn)

Figur 65: Sjakt 24 (ID 303319-8) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.

6.5.9 ID 303319-9, Kulturlag sjakt 25

Kulturlag, opp til 10 cm tykt, bestående av siltsand i samme farge som matjorda. Forskjellen er at kulturlaget er mer kompakt og inneholder kull.

Sjakt 25, profil 1, V

- 1) 22 cm matjord
- 2) 10 cm siltsand i samme farge som matjorda. Laget er mer kompakt og inneholder kullbiter (kulturlag)
- 3) 1 cm lysebrun sand (undergrunn)

Figur 66: Sjakt 25 (ID 303319-9) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.

6.5.10ID 303319-10, Kulturlag sjakt 28

Kulturlag, 3 - 6 cm grå siltsand med kullbiter. Representerer trolig utkanten av laget. I likhet med profil 2 i sjakt 23 er det her en lysere mellomfase mellom to faser med kulturlag. Her har mellomfasen samme karakter som undergrunnen, så det er uvisst om mellomfasen representerer en overgangsfase eller forstyrrelser i forbindelse med pløying. Det er rimelig å anta at hvis massene skulle ha vært forstyrret av plog ville de ha vært mer omrotet og ikke framstått som tydelige lag.

Sjakt 28, profil 1, V (profil målt langs tomstokk)

- 1) 23 cm matjord
- 2) 3 cm grå siltsand med kullbiter (kulturlag)
- 3) 5 cm lysebrun siltsand (overgangsfase)
- 4) 6 cm grå siltsand med litt kull (kulturlag)
- 5) 12 cm brun siltsand (undergrunn)

Figur 67: Sjakt 28 (ID 303319-10) profil 1 mot V. Foto: EE/TRFK.

7 KONKLUSJON

Ved denne arkeologiske registreringen ble det totalt påvist 12 automatisk fredete kulturminnelokaliteter og 4 ikke fredete kulturminnelokaliteter innenfor det berørte området, og det ble sendt inn 8 prøver til 14C-datering.

Prognoseområde 6 ble ikke undersøkt, og prognoseområde 5 ble kun undersøkt med en åkervandring.

Det ble funnet 13 kullgroper fordelt på 8 lokaliteter; 7 lokaliteter på Kneppen og en på område 4. To av kullgropene ble datert til middelalder, som passer med forventet alder. En av kullgropene (nr 6, ID 303295-3) ble derimot datert til førromersk jernalder. Det kan være at kullgrop 6 representerer en annen form for aktivitet enn kullframstilling, men ut ifra form og innholdet av kull er den tolket som en kullgrop.

Det ble også funnet 9 røyser på Kneppen. 6 av de ble tolket som gravrøyser (ID 303303) og 3 ble tolket som rydningsrøyser fra moderne tid (ID 303310, ID 303311). Røysene ligger alle i kanten av det som har vært dyrket mark på 1940-60 tallet, og det kan være at alle er rydningsrøyser, men på grunn av oppbygging og plassering er ID 303303 tolket som gravrøyser. Det ble også funnet en del av et steingjerde (ID 303313) i utkanten av den gamle åkeren, som trolig markerer et skille mellom innmark og utmark. Strukturene fra nyere tid ble innlemmet i Askeladden for å markere tidsdybden i kulturlandskapet. Dette gjelder også et steinbrudd (ID 303314) som ble funnet nord på Kneppen.

På område 1 ved Holem ble det påvist en lokalitet med 4 kokegroper og 2 nedgravninger. 2 av kokegropene ble datert og fikk ganske samtidige dateringer fra førromersk jernalder. Lokaliteten kan trolig knyttes til lokalitet ID 136338 som ligger 200 meter mot sørøst, og det store gravfeltet (ID 73215) 370 meter mot øst. Nedgravningene inneholdt ikke kull, brent leire eller andre spor på overflaten som kan si noe om funksjon.

På område 2 ved Kneppen ble det påvist en lokalitet med kulturlag og 2 kokegroper (ID 303319). Kokegropene lå i utkanten av kulturlaget. Kulturlaget er stort sett mellom 10-15 cm tykt og ligger i skrånende terreng som flater ut mot øst. Kokegrop 5 ble datert til førromersk jernalder. En flerfaset profil av kulturlaget i sjakt 23 ble datert til førromersk jernalder (topp) og overgangen mellom yngre steinalder og bronsealder (bunn).

Dateringene i sjakt 23 representerer en tidshorisont på rundt 1500 år. Kokegrop 5 og toppen av kulturlaget samsvarer i dateringene og representerer trolig aktivitet knyttet til det store gravfeltet mot sørøst (ID 73215). Det er fri utsikt fra Kneppen til ID 73215, og lokalitetene ligger på omtrent samme høydekote: 170 moh. Kulturlaget representerer trolig et dyrkingslag, basert på at store deler av kulturlaget ligger i en skråning som er uegnet for husbygging. Det kan ha ligget et hus på et av de flattere partiene hvor kokegropene ligger, men det ble ikke funnet spor etter stolpehull. Dateringene fra bunnen av sjakt 23 representerer trolig en tidligere aktivitetsfase på Kneppen. Det var kun i sjakt 23 det var tydelig av at det har vært en eldre aktivitetsfase på stedet. Sjakten ligger mellom to åkerholmer av berg, og det kan være at massene har bygget seg opp her med årene for at det skal være enklere å komme til med plog. Da kan den tidligere fasen ha blitt bevart på bunnen. Det er vanskelig å si om denne fasen også representerer jordbruk da det ikke ble gjort andre funn å knytte det til. En kan anta at området har vært skrånende også i yngre steinalder/bronsealder, og at dateringene derfor representerer en form for aktivitet heller enn bosetning. Kneppen er et markant høydedrag i et ellers slakt og åpent landskap, og har trolig vært en attraktiv plass i lang tid.

Askeladden-ID	Type lokalitet	Datering
303291	Kullgrop 1 og 2	Kullgrop 1: 1175-1258 e.Kr.
303294	Kullgrop 3	
303295	Kullgrop 4-7	Kullgrop 6: 353-170 f.Kr.
303296	Kullgrop 8	
303297	Kullgrop 9-10	
303300	Kullgrop 11	
303301	Kullgrop 12	1034-1156 e.Kr.
303303	Gravfelt Kneppen, et gravfelt med 6 gravrøyser	
303310	Røys 7, ikke fredet, moderne rydningsrøys	
303311	Røys 8-9, ikke fredet, moderne rydningsrøys	
303313	Steingjerde, ikke fredet	
303314	Steinbrudd, ikke fredet	
303316	Hulvei	
303317	Lokalitet ved Holem med 4 kokegroper og 2 nedgravninger	Kokegrop 1: 351-159 f.Kr. Kokegrop 4: 355-173 f.Kr.
303319	Lokalitet ved Kneppen med kulturlag og 2 kokegroper	Kokegrop 5: 400-235 f.Kr. Sjakt 23, profil 2, lag 2 (topp): 354-173 f.Kr. Sjakt 23, profil 2, lag 4 (bunn): 1950-1778 f.Kr.
303320	Kullgrop 13	

Tabell 2: Liste over kulturminnelokaliteter med datering.

Eirin Ellingsen, arkeolog
Trøndelag fylkeskommune

8 VEDLEGG

8.1 Sjaktliste

Område -nr	Sjakt-nr	Profilbeskrivelse	Undergrunn	Areal (m ²)
1	1	30 - 40 cm matjord.	Leire med organiske flekker med kvist i. Mulig planert, eller at det er en kule med leire i terrenget som er skrappt utover.	40,84846662
1	2	25 - 30 cm matjord	Leire	11,89884097
1	3	20 - 30 cm matjord	Fin, brun sand med grus og noe større, vannrullet stein. Ser helt uberørt ut.	70,15461993
1	4	30 cm matjord.	Leire med kvist og plast presset ned i seg.	12,94536544
1	5	30 cm matjord	Fin brun sand med grus og noe større, vannrullet stein.	31,93724908
1	6	30 cm matjord	Brun, fin sand med noen vannrulla stein.	32,42232154
1	8	25 cm matjord. Under er det et ca. 10 cm tykt og mer kompakt lag med matjord, trolig pløyesålen. Under er det opp til 10 cm brun sand med mørkebrune sandspetter, litt kull og noe brent leire.	Brun siltsand	52,33226097
1	7	30 cm matjord	Fin, brun sand med noen stein	31,37030455
1	9	I øst: 1) 25 cm matjord 2) 15 cm kompakt matjord med kullbiter (pløyesålen) 3) 15 cm sandblandet litt løsere jord med kullflekker Dette er likt slik som forholdene er i vest. I midten er sjaktveggen tykkere, og massene er mer siltholdige. Profil midten mot S: 1) 40 cm matjord 2) 10 cm homogen grå masse	Brun siltholdig sand	35,42242531

		3) 15 cm sandblandet jord med kull		
1	10	30 cm matjord	Fin, brun sand med litt grus og småstein.	38,04636723
1	11	40 cm matjord	Fin brun sand nesten uten stein.	41,045643
1	12	25 - 30 cm matjord	Leire	10,56611127
1	13	25 cm matjord	I øst er det brun siltsand med småstein som etter 5 m mot vest går over til grå, sandblandet silt.	44,69557249
1	14	30 cm matjord	Grå sandholdig silt med lommer av rødbrun og brun sandgrus	10,47576241
1	15	30 cm matjord i østre halvdel, opp mot 45 cm matjord i vestre del.	Brun sandholdig silt med grus og småstein i østre del, grå siltleire i vestre del	101,3723381
2	16	25 - 30 cm matjord	Lysebrun silt med parti av mer sand- og grusholdig silt.	49,9414786
2	17	25 cm matjord	Lysebrun sandholdig silt med småstein. Berg i nordende.	34,44103824
2	18	30 cm matjord	Lysebrun, siltholdig sand	64,33516198
2	19	25 cm matjord, 15 cm kulturlag. Kulturlaget har samme farge som matjord, men er mer kompakt, klebrig og inneholder mer kull	Gråbrun sand med småstein	21,78813445
2	20	25 - 30 cm matjord, ca. 10 cm kulturlag som er lik matjord, bare mer kompakt og med kullbiter	Lysebrun sandsilt	30,39841647
2	21	20-25 cm matjord	Grå silt	19,93484057
2	22	25-30 cm matjord.	Grå leire med flere grøfter. Det er også rester av mer moldholdige masser i undergrunnen.	19,35351643
2	23	25 - 30 cm matjord, 12 - 29 cm kulturlag. Kulturlaget er litt mørkere gråbrunt enn matjord, er mer kompakt og spettet med kull og lysebrun sand	Lysebrun siltholdig sand	10,85434383
2	24	20 - 30 cm matjord, 10 - 15 cm mørkegrå siltsand med kull og lysebrune	Lysebrun siltholdig sand med noe stein	11,59480311

		sandspetter (kulturlag). Sjakten ligger i skråning og massene er tykkest mot Ø, nederst.		
2	25	30 cm matjord i sør, 25 cm matjord over 10 cm kompakt matjord med kull (kulturlag) i nord.	Brun sand med et parti grå silt.	27,14017572
2	26	25 cm matjord	Lysebrun siltholdig sand. Det er noen mørkegrå siltflekker med kullbiter spredt rund omkring i sjakten, men ikke noe tydelig kulturlag. Flekkene representerer trolig utkanten av kulturlaget.	29,05752533
2	27	10 - 20 cm matjord.	Berg, flussberg og brun siltsand	8,812682356
2	28	20 cm matjord	Lysebrun sandsilt	6,508324064
2	30	35 - 40 cm matjord	Leire med innslag av brun sandgrus med stein. 1 grøft. I nordenden er det omrotet leire, småstein og jord. Kanskje den gamle kjerreveien?	20,29698897
2	31	40 cm moldholdig matjord	Grå siltleire.	9,683450356
2	32	35 cm moldholdig matjord, med tørket myr de nederste 5-10 cm.	Grå siltleire, 1 grøft.	9,972294539
2	33	35 cm matjord med mye småstein. De nederste 15 cm er mer siltblandet.	Grå grus med masse småstein og lommer av leire og brun sand	9,899087995
2	34	25 - 30 cm steinete matjord	Brun sand med masse småstein	11,06238085
2	29	20 cm matjord, 10 cm mørkegrå siltsand med småstein og kull	Brun grov grus med stein	18,90792694
3	35	Profil mot N i dypdykk: 30 cm leireholdig matjord, 40 cm leire	Leire	11,97206758
3	36	30 cm leireholdig matjord, 20-25 cm siltleire.	Siltleire	11,14281787
3	37	Profil mot N: 30 cm leireholdig matjord, 40 cm leire	Leire	10,78152477
3	38	35 cm leireholdig matjord, 10 cm grå leire med litt kull i seg.	Leire	21,59514059

3	40	45 cm leireholdig matjord	Leire	11,65244272
3	41	30 cm leireholdig matjord, 15 cm siltleire	Siltleire	12,31671414
3	42	30 cm leireblandet matjord, 10 cm leire	Leire	12,43010412
3	43	30 - 35 cm leireholdig matjord. Porselen funnet på ca. 30 cm dybde	Leire	12,29597427
3	44	30 cm leireholdig matjord	Leire	11,7083521
3	45	25 - 30 cm leireholdig matjord	Leire	11,61225322
3	46	SV-lig hjørne: 28 cm leirblanda, grå matjord. 5-10 cm tettpakket sandsilt med noe kullspetter.	Tett og hard leire med mye silt. Gråbeige.	13,1047642
3	39	25 cm leireholdig matjord	Leire	12,41865593
4	47	40 cm matjord	Grå, hard leire	19,93768262
4	48	30 - 35 cm matjord	Blåleire med plogspor	11,26070435
4	49	40 cm matjord.	Grå, hard leire. Det var pløyespor i toppen av undergrunnen	11,59737616
4	50	1) 35-40 cm matjord 2) 8-13 cm mørkebrun, porøs moldholdig jord med litt leirespetter. Ikke kullholdig. 3) ca. 5 cm brun silt undergrunnen er lysere brun siltleire	Brun siltleire. En dreneringsgrøft krysser sjakten på midten	30,26771475
4	51	30-35 cm matjord, 6-8 cm gråbrun silt, 5 cm grå siltleire	Grå siltleire, en grøft i S-ende	11,71896132
4	52	30 - 35 cm matjord, 6 cm gråbrun silt	Grå, kompakt leire. 1 grøft i S-ende	11,89804785
4	53	30-35 cm mørk, fin matjord, 8 cm brun silt	Grå, kompakt leire. 1 grøft helt inntil NØ-side	20,55748449
4	54	30 cm fin, mørk matjord, 6 cm gråbrun silt	Grå, kompakt leire	12,39328311
4	55	30 - 35 cm fin, mørk matjord	Grå leire, grøft krysser NV-ende.	12,39259757
4	56	30 cm matjord	Grå leire. 1 langsgående grøft	12,22236891
4	57	30 cm matjord	Grå leire. 2 grøfter.	12,5519799
4	58	30 cm matjord	Blåleire	10,36245122
4	59	30 cm matjord	Blåleire	10,92773662

4	60	30-35 cm matjord	Grå leire	11,70427077
4	61	25 - 30 cm matjord	Rødspettet grå leire.	12,68605045
4	62	30 cm matjord	Rødspettet, grå leire	12,8253489
4	63	25 cm matjord	Rødspettet grå leire. 1 langsgående grøft	11,33497049
4	64	30 cm matjord	Rødspettet grå leire. 1 kryssende grøft	12,32911184
4	65	30 cm matjord	Rødspettet grå leire	20,5768603
4	66	30 cm matjord	Rødspettet grå leire.	19,74724304
4	67	30 cm matjord	Rødspettet grå leire	11,20821957
4	68	30 - 35 cm matjord	Rødspettet grå leire, 1 kullgrop. Grubb-spor over kullgrop	19,55474327
4	69	30 cm matjord, 10 cm mørkebrun, kompakt silt med spetter av lysegrå og rød leire	Rødspettet grå leire	12,47039037
4	70	30 cm matjord, 6-10 cm tykt lag av mørkebrun, kompakt silt. Det er ikke kullholdig.	Rød og brunspettet grå leire	18,63104232
4	71	35 cm matjord, 6-8 cm tykt lag av mørkebrun til mørkegrå, kompakt silt. Det er ikke kullholdig	Rødspettet, grå leire med et par brune og rødbrune partier	12,91219068
4	72	30 cm matjord, 8 cm tykt lag av mørkebrun, kompakt silt. Det er ikke kullholdig	Rødspettet, grå leire	13,44257138
4	73	30 cm matjord, 5 cm tykt lag av mørkebrun, kompakt silt. Det er ikke kullholdig	Rødspettet grå leire	12,70677539

8.2 Strukturliste

Lokalitet -ID	Enkeltminne -ID	Enkeltminne -type	Verne-status	Beskrivelse
303291	303291-1	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 1, 170 cm i diameter i topp og 60 cm i diameter i bunn. 60 cm dyp. Mot NØ er det en 120 cm bred og 20 cm høy voll. Det er spredte kullbiter i denne vollen. Det er 10 cm kull i bunn under 3-10 cm torv.
303291	303291-2	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 2: 160 cm i diameter, 40 cm høy. Kullgropen har en lav voll hele veien rundt bortsett fra mot NØ hvor det er flatt fram til stien. Vollen rundt er opp til 180 cm bred og 10-20 cm høy. Profil jordborstikk: 4 cm torv, 18 cm brun sandgrus, 6 cm mørkebrun sand med kullbiter. Målt inn med 15 cm nøyaktighet
303294	303294-0	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 3. 170 cm i diameter, 45 cm dyp. Profil jordborstikk: 20 cm brun sand, 5 cm med kull. Svak antydning til en voll mot SØ. Kullgropen ligger rett ved stien. Målt inn med 50 cm nøyaktighet.
303295	303295-1	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 4. 1,4 x 1,4 m, noe uklar avgrensning. 40 cm dyp. Sotholdig lag ca. 8 cm dypt, noen kullinsler. Funnet på et platå.
303295	303295-2	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 5. 110 cm i diameter, 30 cm dyp. Rundt kullgropen er det antydning til en voll som er tydeligst mot NV. Kullgropen ligger på et platå på nordvestsiden av Kneppen/Holmsåsen. Kokegrop 4 ligger like ved. Profil jordborstikk: 6 cm mørkegrå sandjord, 3 cm kull, 12 cm rødbrun sand.
303295	303295-3	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 7. 1,7 x 1,6 m. Dybde ca. 30 cm. 3-4 cm kullag under 21 cm podsolprofil. Noe sot i topplaget under torv/gress. Uklar avgrensning på gropa, og ingen tydelig voll.
303295	303295-4	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 6. Avlang: 110 x 150 cm, 30 cm dyp. Ikke tydelig voll rundt. Kullgropen ligger på et

				platå på NV-siden av Kneppen/Holmsåsen, rett ved siden av kullgrop 7. Profil jordborstikk: 5 cm mørkegrå sandjord, 11 cm gråbrun sand, 2 cm kull, 12 cm rødbrun sand.
303296	303296-0	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 8. Firkantet hull, 70 x 80 cm, 25 cm dypt. Veldig rette kanter, men det er et solid 5 cm tykt lag med kull gropen. Under kullet er det berg eller stor stein. Formen virker moderne, men kullet tilsier kullgrop. Kullgropen ligger like ved stien. Målt inn med 50 cm nøyaktighet.
303297	303297-1	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 9. 120 cm i diameter, 45 cm dyp. Ikke tydelig voll rundt. Kullgropen ligger i en svakt hellende skråning nedenfor et høydedrag. Profil i jordborstikk: 17 cm mørkebrun sandjord, 4 cm mørkebrun sandjord med kull. Berg i bunn. Dårlige måleforhold.
303297	303297-2	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 10. 130 x 150 cm. 40 cm dyp mot Ø, 80 cm dyp mot V. Kullgropen ligger i en skråning, og det er rester etter en voll rundt gropen nederst i skråningen mot Ø. Jordbor viser at det er et 15-20 cm lag med kull like under torven.
303300	303300-0	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 11. 1,6 m x 1,4 m, dybde 40 cm. Antydning til voll. Ca. 19 cm mørkegrå sandmasser med noe kull. Mest kull de nederste 2-3 cm.
303301	303301-0	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop 12. 1,2 x 1,2 m, dybde 15 cm. Knapt synlig forsenkning i terrenget. Under 7 cm torv, 15 cm mørkegrå sandmasser, deretter 30 cm kullblandet skogsundergrunn.
303303	303303-1	Gravrøys	Automatisk fredet	Gravrøys 1. Oval: 5 x 3,8 meter. 1 meter høy mot SV. Røysen ligger på toppen av kammen henvend mot SV. Røysen består av løftestor rundkamp. Den er overgrodd av mose og trær, og er derfor vanskelig å definere nøyaktig avgrensing på. I dag

				ligger gravrøysen like ved en bred sti
303303	303303-2	Gravrøys	Automatisk fredet	Gravrøys 2, 1,5 x 2,5 m, 0,6 meter høy. Gravrøysen ligger i en skråning rett nedenfor et lite platå. Toppen av røysa er på høyde med platået. Gravrøysen har god utsikt mot V. Den består av løftestor rundkamp med noen flate bruddstein på toppen. Gravrøysen er overgrodd av mose og trær.
303303	303303-3	Gravrøys	Automatisk fredet	Gravrøys 3. 2,5 m i diameter, 0,6 m høy. Det er en hovedkonsentrasjon av stein i midten som måler 0,9 x 1,2 meter. Hovedkonsentrasjonen består av noen store stein på 30-50 cm lengde, med knyttnevestor stein inntil. Rundt hovedkonsentrasjonen er steinene mer spredt, men fortsatt tolket til å tilhøre røysen. Gravrøysen ligger i en skråning nedenfor et flatt platå, med god utsikt mot NV.
303303	303303-4	Gravrøys	Automatisk fredet	Gravrøys 4. 3,2 x 1,8 m, 0,7 meter høy. Gravrøysen ligger i en skråning nedenfor et platå og består av løftestor rundkamp. Den er meget overgrodd med mose og trær, og kun noen store rundkamp stakk opp av mosen. Litt avtorving og stikk med jordbor avslørte at det lå flere, mindre stein mellom de synlige steinene. En samling trær har også vokst opp midt i røysen, noe som kan ha presset stein utover og nedover skråningen. Gravrøysen har god utsikt mot V.
303303	303303-5	Gravrøys	Automatisk fredet	Gravrøys 5. Liten gravrøys på 1,4 m x 0,9 m, 0,5 m høy. Gravrøysen ligger i en skråning like nedenfor et platå, med god utsikt mot V. Røysen har et kantkjede med 3-4 større steiner på 30-40 cm lengde ytterst, fylt med mindre stein på ca. 15 cm lengde på innsiden mot platået i Ø.

303303	303303-6	Gravrøys	Automatisk fredet	Gravrøys 6. 2,8 x 1,5 røys med to knapt løftbare store steiner sentralt, og betydelig mindre steiner rundt og under. Røysa framstår ikke høyere enn høyden på de største steinene (ca. 50 cm), men det er mye vegetasjon, store trær, røtter og jord som gjør det vanskelig å få full oversikt over størrelse på røysa. Den ligger i en "sving", med sti som virker godt opparbeidet. Stien deler seg like etter denne svingen, så røysa ligger i et slags stikryss. Røysa ligger også i en skråning, på rekke med flere andre røyser. Ovenfor skråningen ligger et platå. Svært dårlige måleforhold.
303310	303310-0	Rydningrøys	Ikke fredet	Røys 7, beliggende like i utkanten av platå, delvis nedover skråning. Mosegrodd, men ellers nokså tydelig i terrenget. Dråpeformet. 3,7 m på det lengste, og 2 m bredde midt på. Ca. 30 cm høyde fra platåsiden, 90 cm fra skråningen. Består av mange små stein og mellomstore stein, både runde og avlange. De ligger litt "rotete" til, og noen ligger løst i torva. Den ligger ikke langt fra gravrøys 1.
303311	303311-1	Rydningrøys	Ikke fredet	Røys 8. 5-6 m lang, 1,5 m bred. Består av store bruddstein, flere 0,5 m store. Mye småstein, torv og småkvist imellom. Ligger langs sti, og med gjerde like inntil nedenfor. Kan se ut til å ligge i grenseområde, kanskje som markering? Det ligger stein oppover i en streng mot vest, gjerde/grensemarkering.
303311	303311-2	Rydningrøys	Ikke fredet	Røys 9. Samling steiner av varierende størrelse, mulig rest av steingard. 5-6 m lang øst-vest, 1,5-2 m nord-sør. Trolig sammenheng med røys like øst, og kan nok knyttes til jordbruk.
303313	303313-0	Gjerde	Ikke fredet	Steingjerde. Rekke med steiner, 4,7 m lang, 0,6-0,8 m bred og 0,3 m høy. En stor stein, ellers ca.

				hødestor rundkamp i en rekke. En sti går rett over strukturen, og her er mosen slitt vekk. Ellers er strukturen dekket av mose. Den ligger i sørenden av platået gravrøysene ligger langs, og er orientert NV-SØ. Dårlig måleforhold.
303314	303314-0	Steinbrudd	Ikke fredet	Trolig steinbrudd fra etterreformatorisk tid, sannsynligvis brukt av de omkringliggende gårdene. Spor etter "bor" observert i fjellveggen på to steder.
303316	303316-0	Hulvei	Automatisk fredet	Rest av hulvei
303317	303317-1	Kokegrop	Automatisk fredet	Kokegrop 1: halvparten av en nedpløyd kokegrop. Det eneste som er igjen er et flekkete lag med grå siltsand og kull. 4 litt større skjørbrente stein vises. Det er også et parti med rødbrent silt. Kokegropen måler 95 cm langs søndre sjaktvegg, og største utstrekning mot nord er 50 cm. Det er ikke noe synlig profil på kokegropa i sjaktveggen.
303317	303317-2	Kokegrop	Automatisk fredet	Kokegrop 2. 115 cm i diameter. Kokegropen ligger litt inn i sjaktveggen mot sør. Kokegropen består av grå og brun sand med kull, brent leire og skjørbrent stein.
303317	303317-3	Kokegrop	Automatisk fredet	Kokegrop 3. 145 x 125 cm. Kokegropen består av mørkegrå siltsand, kull, brent leire og skjørbrent stein. Den er rimelig intakt.
303317	303317-4	Kokegrop	Automatisk fredet	Kokegrop 4. Ca. 90 cm i diameter. Siste rest av en kokegeop. Nordre tupp ble gravd bort under sjaktning, noe som skapte et snitt: kullmassene er 6 cm på det tykkeste. Kokegropen består av mørkegrå sandsilt, kull, skjørbrent stein og rund stein som ikke er knukket.
303317	303317-5	Nedgravning	Automatisk fredet	Nedgravning 1: tilnærmet rund nedgravning bestående av matjord og noe småstein. Det er

				noen kullbiter i matjorda. Et lite snitt ved en stein vest i strukturen viser at den er i alle fall 10 cm dyp. Usikker om det er en førreformatorisk nedgravning, men den har ganske markante kanter og ligner nedgravningen i nærheten av kokegropene i sjakt 15.
303317	303317-6	Nedgravning	Automatisk fredet	Nedgravning 2. Avlang nedgravning som måler 160 x 85 cm. Et lite snitt ved et steinopptrekk i S viser at strukturen er i alle fall 20 cm dyp. Nedgravningen består av sandsilt i samme farge som matjorda. Det er en del småstein i toppen og nedover i strukturen. Usikker på alder, men nedgravningen er markant, dyp, ligger ved en kokegrop og ligner på nedgravningen i sjakt 13.
303319	303319-1	Kokegrop	Automatisk fredet	Kokegrop 5. Stor kokegrop på 2,7 x 2,1 meter. Den inneholder mørkegrå silt, kull og skjørbrent stein. Noen av steinene er forholdsvis store, den største er 25 cm lang. Kokegropen ligger i lysebrun silt på en høytliggende flate, med god utsikt mot SØ
303319	303319-2	Kokegrop	Automatisk fredet	Kokegrop 6. 65 cm i diameter. Rest av kokegrop. Den består av mørkegrå silt, kull og skjørbrent stein.
303319	303319-3	Kulturlag	Automatisk fredet	9 - 12 cm mørkegrå sandsilt med kullbiter. Laget er litt mørkere og gråere enn matjordlaget og mer homogent. Laget er gravd gjennom, og flekker av laget ligger igjen i den lysebrune siltsand-undergrunnen.
303319	303319-4	Kulturlag	Automatisk fredet	Kulturlag, omtrent 15 cm tykt. Kulturlaget har samme farge som matjorden, men er mer kompakt, klissent og inneholder kullspetter.
303319	303319-5	Kulturlag	Automatisk fredet	Kulturlag: 8-10 cm sandsilt i samme farge som matjorda, men mer kompakt. Inneholder lysebrune spetter og kull.
303319	303319-6	Kulturlag	Automatisk fredet	6-7 cm mørkegrå silt spettet med lysegrå silt og litt kull.

				Undergrunnen har skiftet fra brun siltholdig sand til grå silt, og siste rest av kulturlaget er spettet med undergrunn. Lenger sør i sjakten er kulturlaget borte, og det er et klart skille mellom matjord og undergrunn.
303319	303319-7	Kulturlag	Automatisk fredet	12-30 cm mørkegrå siltsand med kullbiter og spetter av lysebrun sand. Laget er ujevnt i bunn. Laget er tykkest nord i sjakten, her skråner også terrenget nedover. I nordenden er laget også trefaset: en fase med lysere brun siltsand ligger mellom to faser med mørkegrå siltsand.
303319	303319-8	Kulturlag	Automatisk fredet	Kulturlag 10-15 cm tykt. Laget består av mørkegrå siltsand med kullbiter og lysebrune sandspetter. Sjakten ligger i en slak skråning og laget er tykkest mot øst, nederst i skråningen
303319	303319-9	Kulturlag	Automatisk fredet	Kulturlag, opp til 10 cm tykt, bestående av siltsand i samme farge som matjorda. Forskjellen er at kulturlaget er mer kompakt og inneholder kull.
303319	303319-10	Kulturlag	Automatisk fredet	Kulturlag, 3 - 6 cm grå siltsand med kullbiter. Representerer trolig utkanten av laget.
303320	303320-0	Kullgrop	Automatisk fredet	Kullgrop, 140 cm i diameter, bestående av kull og mørkebrun/grå silt. Kullgropen ligger i leire

8.3 Dateringsrapporter

Lab. ref	Kontekst	Dat. BP	Dat.Kal. BC/AD	Periode	Treart- bestemmelse
TRa-22362	ID 303291-1, Kullgrop 1	840 ± 10	1175-1230 AD (89,3%), 1243-1258 AD (6,2%)	Middelalder	Pinus (furu)
TRa-22363	ID 303295-3, Kullgrop 6	2175 ± 15	353-286 BC (58,0%), 229-218 BC (3,2%), 211-170 BC (34,3%)	Førromersk jernalder	Betula (bjørk)
TRa-22364	ID 303301, Kullgrop 12	950 ± 10	1034-1053 AD (15,6%), 1077-1156 AD (79,9%)	Middelalder	Betula (bjørk)
TRa-22365	ID 303317-1, Kokegrop 1	2165 ± 10	351-292 BC (46,3%), 209-159 BC (49,1%)	Førromersk jernalder	Betula (bjørk)
TRa-22366	ID 303317-4, Kokegrop 4	2185 ± 10	355-282 BC (62,3%), 231-173 BC (33,2%)	Førromersk jernalder	Betula (bjørk)
TRa-22367	ID 303319-1, Kokegrop 5	2290 ± 15	400-361 BC (89,4%), 275-263 BC (4,1%), 242-235 BC (2,0%)	Førromersk jernalder	Salix/Populus (selje/poppel)
TRa-22368	ID 303319-7, Kulturlag, sjakt 23, profil 2, Ø, Lag 2	2185 ± 10	354-285 BC (62,3%), 229-173 BC (33,1%)	Førromersk jernalder	Betula (bjørk)
TRa-22369	ID 303319-7, Kulturlag, sjakt 23, profil 2, Ø, Lag 4	3550 ± 15	1950-1876 BC (79,2%), 1844-1821 BC (11,5%), 1796-1778 BC (4,7%)	Yngre steinalder - bronsealder	Alnus (or)

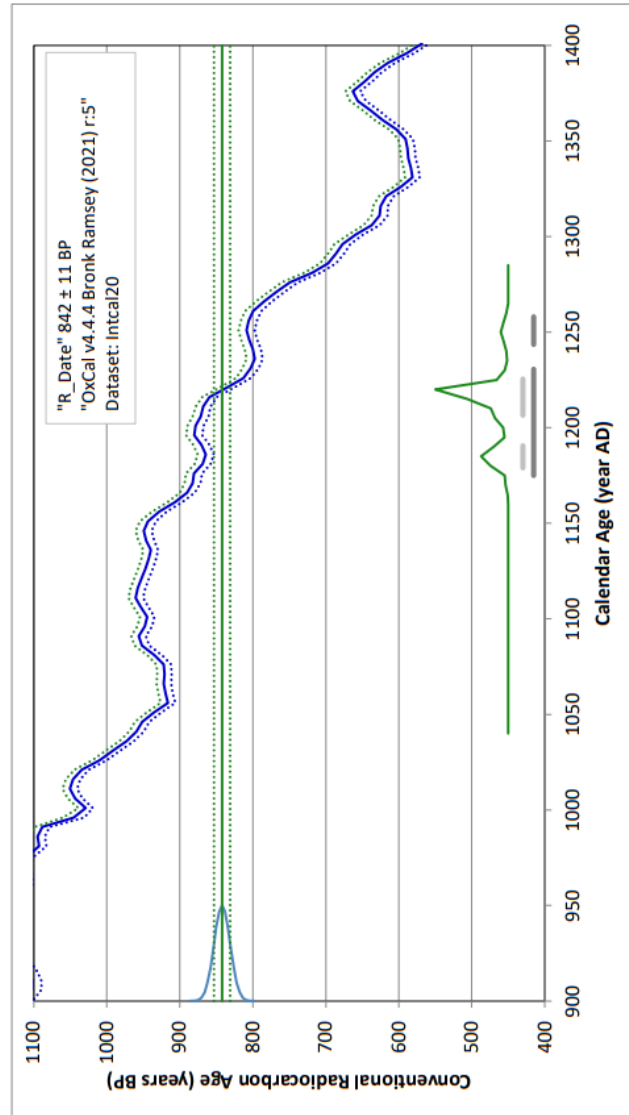

TRa-22362

303291-1

Kullgrop 1, Kneppen

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	¹⁴ C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	¹⁴ C Age (not rounded)
2 pieces Pinus sp. No other sp. Found., alkali residue	90.05 ± 0.11	840 ± 10	-24.5 ± 1.3 ‰	68.3% probability 1179AD (17.3%) 1190AD 1206AD (51.0%) 1225AD 95.4% probability 1175AD (89.3%) 1230AD 1243AD (6.2%) 1258AD	842 +11/-11 BP

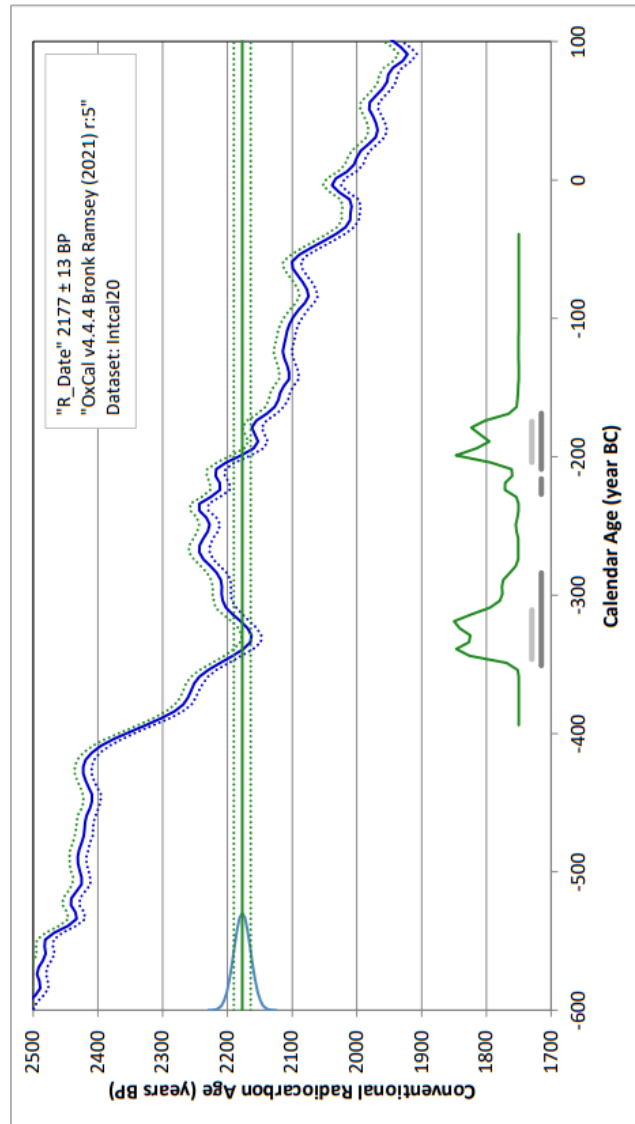

TRa-22363

303295-3

Kullgrop 6, Kneppen

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	14C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	14C Age (not rounded)
1 piece Betula sp., alkali residue	76.26 ± 0.12	2175 ± 15	-27.1 ± 1.2 ‰	68.3% probability 348BC (42.9%) 312BC 206BC (25.4%) 176BC 95.4% probability 353BC (58.0%) 286BC 229BC (3.2%) 218BC 211BC (34.3%) 170BC	2177 +13/-13 BP

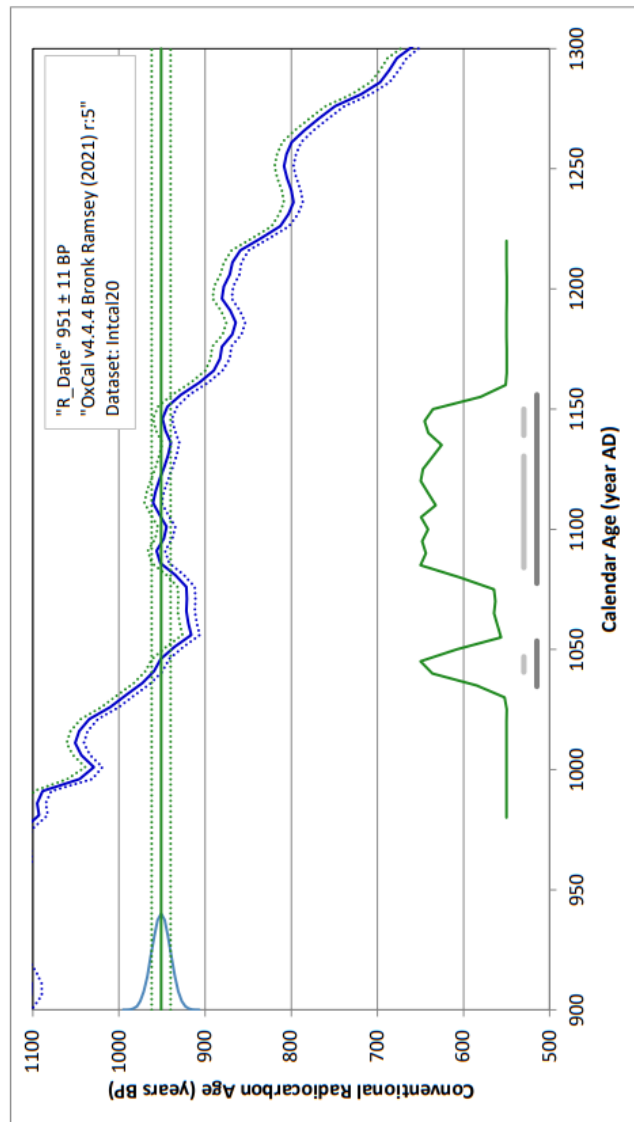

TRa-22364

303301

Kullgrop 12, Kneppen

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	¹⁴ C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	¹⁴ C Age (not rounded)
3 pieces Betula sp., alkali residue	88.83 ± 0.11	950 ± 10	-29.6 ± 2.1 ‰	68.3% probability 1040AD (7.2%) 1047AD 1084AD (49.1%) 1130AD 1139AD (12.0%) 1150AD 95.4% probability 1034AD (15.6%) 1053AD 1077AD (79.9%) 1156AD	951 +11/-11 BP

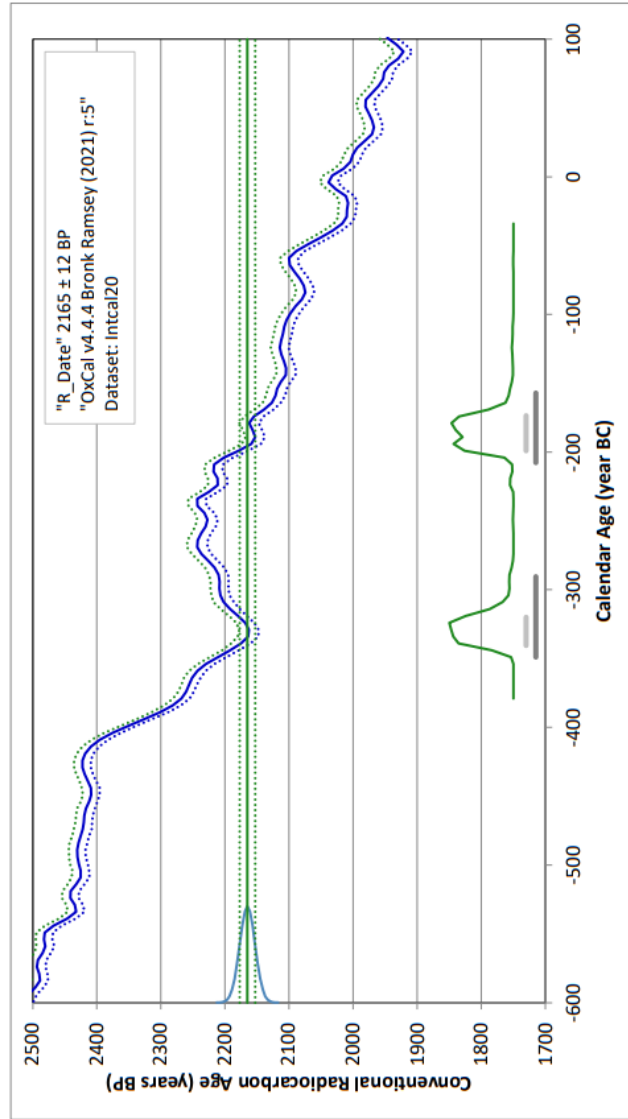

TRa-22365

303317-1

Kokegrop 1, Hølem

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	¹⁴ C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	¹⁴ C Age (not rounded)
1 piece Betula sp. Fjernet rot-, alkali residue	76.37 ± 0.10	2165 ± 10	-28.5 ± 1.2 ‰	68.3% probability 342BC (31.3%) 322BC 201BC (37.0%) 175BC 95.4% probability 351BC (46.3%) 292BC 209BC (49.1%) 159BC	2165 +12/-12 BP

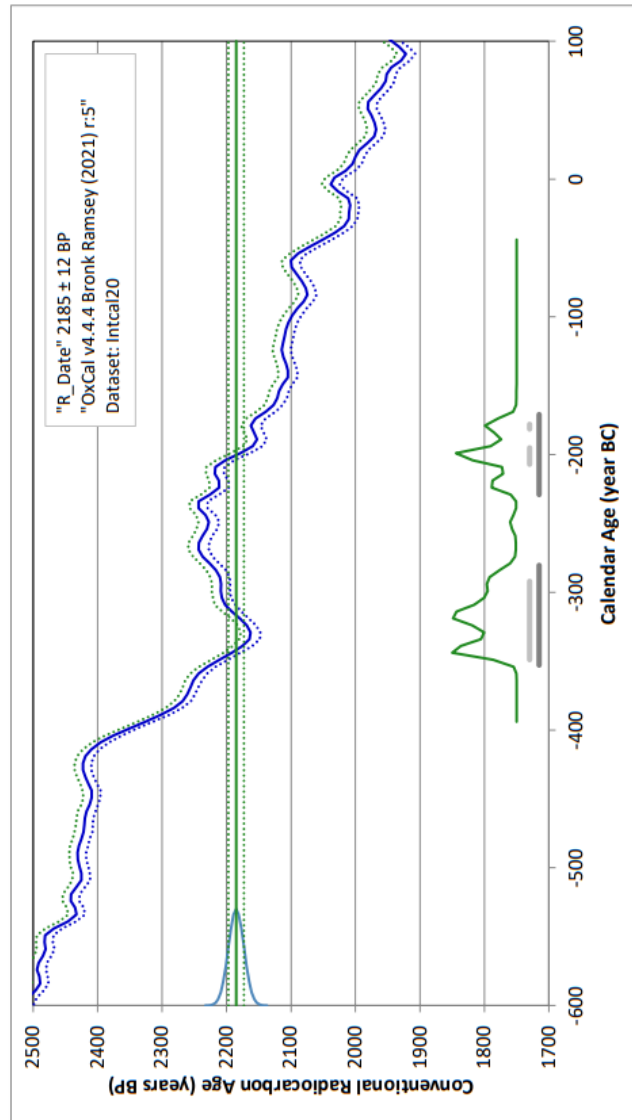

TRA-22366

303317-4

Kokegrop 4, Hølem

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	¹⁴ C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	¹⁴ C Age (not rounded)
2 pieces Betula sp., alkali residue	76.19 ± 0.10	2185 ± 10	-25.9 ± 1.6 ‰	68.3% probability 351BC (54.0%) 294BC 209BC (12.0%) 197BC 183BC (2.3%) 180BC 95.4% probability 355BC (62.3%) 282BC 231BC (33.2%) 173BC	2185 +12/-12 BP

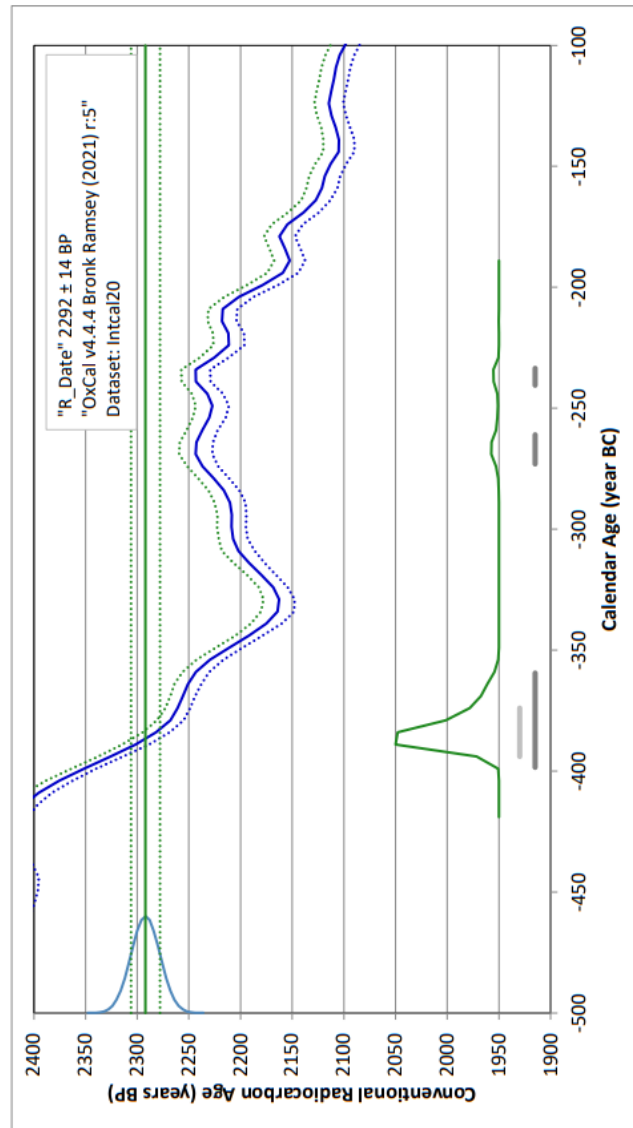

TRa-22367

303319-1

Kokegrupp 5, Kneppen

Fraction	14C content (pMC)	14C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	14C Age (not rounded)
1 piece Salix/Populus sp., alkali residue	75.17 ± 0.12	2290 ± 15	-25.4 ± 0.8 ‰	68.3% probability 396BC (68.3%) 376BC 95.4% probability 400BC (89.4%) 361BC 275BC (4.1%) 263BC 242BC (2.0%) 235BC	2292 +14/-14 BP

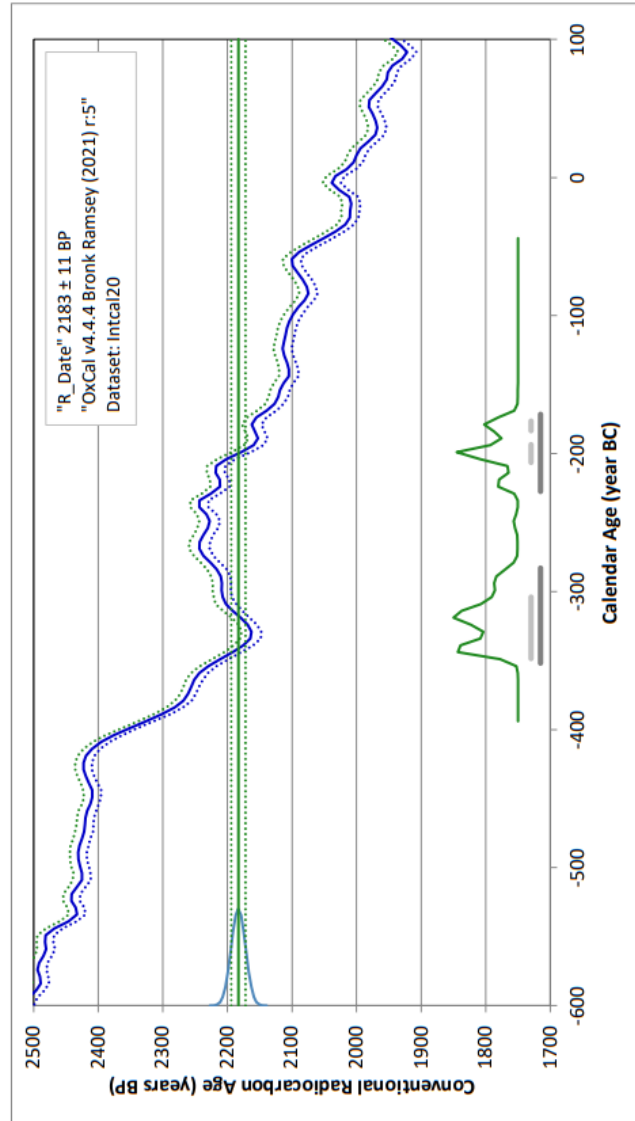

TRa-22368

303319-7-1

Kulturlag, sjakt 23, profil 2, Ø, Lag 2

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	¹⁴ C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	¹⁴ C Age (not rounded)
2 pieces Betula sp., alkali residue	76.21 ± 0.09	2185 ± 10	-22.9 ± 1.7 ‰	68.3% probability 350BC (49.8%) 306BC 208BC (13.5%) 195BC 185BC (5.0%) 178BC 95.4% probability 354BC (62.3%) 285BC 229BC (33.1%) 173BC	2183 ±11/-11 BP

TRa-22369

303319-7-2

Kulturlag, sjakt 23, profil 2, Ø, Lag 4

Fraction	¹⁴ C content (pMC)	¹⁴ C Age BP (rounded)	d13C (from AMS system)	Calibrated Age Ranges	¹⁴ C Age (not rounded)
3 pieces Alnus sp., alkali residue	64.27 ± 0.11	3550 ± 15	-26.5 ± 0.8 ‰	68.3% probability 1932BC (68.3%) 1882BC 95.4% probability 1950BC (79.2%) 1876BC 1844BC (11.5%) 1821BC 1796BC (4.7%) 1778BC	3552 ±15/-15 BP

